

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็น ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. (ฉบับประชาชนเข้าชื่อ)

วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรมทีเค พาเลส กรุงเทพฯ

โดยความร่วมมือ

คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายทรัพยากรน้ำ
สมาชิกองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
มูลนิธิเอเซีย
Mekong Water Dialogues

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.
(ฉบับประชาชนเข้าชื่อ)
วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖
ณ ห้องสุพรรณนิการ์
ชั้น ๓ โรงแรมทีเค พาเลซ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

โดยความร่วมมือ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
คณะอนุกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ
มูลนิธิเอเชีย (Asia Foundation)
สมัชชาองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
โครงการสานเสวนาในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Mekong Water Dialogues)

สารบัญ

	หน้า
๑.) โครงการและกำหนดการประชุมรับฟังความคิดเห็น	ค-ฉ
๒.) สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.	๑-๑๖
๓.) บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ	๑๗
๔.) บทบัญญัติรายมาตราของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.	๑๘-๕๑
๕.) สรุปความเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมรับฟังความคิดเห็น ๖ ภาค	๕๒-๖๐

การประชุมรับฟังความคิดเห็น

“ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.”

วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

ณ ห้องสุพรรณนิการ์

ชั้น ๓ โรงแรมทีเค พาเลซ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑. หลักการและเหตุผล

น้ำเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม แต่ปัจจุบันพบว่า การจัดการทรัพยากรน้ำยังคงมีปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาน้ำอุทกภัย ปัญหาน้ำขาดแคลน มลพิษทางน้ำ ความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ ปัญหาความขัดแย้งจากการแย่งชิงน้ำในฤดูแล้งและการระบายน้ำในช่วงอุทกภัย รวมไปถึงการสูญเสียความสมดุลของน้ำในระบบนิเวศทั้งแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน เป็นต้น ทั้งนี้ ปัจจุบันมีหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไม่ต่ำกว่า ๓๐ หน่วยงาน แต่การดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังขาดความเป็นเอกภาพและการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน นอกจากนี้ การจัดทำกิจกรรมหรือโครงการด้านการบริหารจัดการน้ำจำนวนมากขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนในท้องถิ่น ดังนั้น สมัชชาองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (สศส.) จึงมีหนังสือถึงคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) เพื่อขอรับคำปรึกษาและการสนับสนุนการดำเนินการร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. (ฉบับประชาชนเข้าชื่อ) เพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนและเสนอเข้าชื่อของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเตรียมการเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติตามมาตรา ๑๖๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไป

ในการนี้ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) ได้มอบหมายคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีอำนาจหน้าที่สำรวจ ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการ ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินการในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ เพื่อพิจารณากร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ตามคำขอรับการสนับสนุนการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ ได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง รวมทั้งได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. (ฉบับประชาชนเข้าชื่อ) เพื่อใช้เป็นกฎหมายแม่บทที่มีหลักการและสาระสำคัญเกี่ยวกับการวางกรอบการบริหารจัดการน้ำ โดยคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล ซึ่งได้แก่ การกำหนดสิทธิในน้ำ การรับประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงน้ำ วางกรอบหลักเกณฑ์และมาตรการในการควบคุมการใช้น้ำ การบริหารจัดการน้ำ การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การพัฒนา การคุ้มครอง พื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำให้เกิดความสมดุลและความยั่งยืนของสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ การป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและน้ำขาดแคลน การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกลุ่มน้ำ ตลอดจนการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติและระดับลุ่มน้ำ รวมทั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ และการตั้งกองทุนทรัพยากรน้ำ

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. (ฉบับประชาชนเข้าชื่อ) ตามคำขอรับการสนับสนุนการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญและสถานการณ์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในปัจจุบัน จึงได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ตัวแทนภาคประชาชนขึ้น เพื่อคณะอนุกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรน้ำจะได้นำข้อมูล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปประกอบการพิจารณาการยกร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา นักวิชาการ และประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการทำการศึกษาวเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.

๒.๒ เผยแพร่ให้ความรู้แก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา นักวิชาการ และประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ... เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงหลักการ ความสำคัญ และความจำเป็นในการปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

๓. วิธีการดำเนินงาน

จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น โดยชี้แจงความจำเป็นของการตรากฎหมาย หลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. (ฉบับประชาชนเข้าชื่อ) และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

๔. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา นักวิชาการ ประชาชนทั่วไป คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย คณะอนุกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประมาณ ๘๐ - ๑๒๐ คน

๕. วัน เวลาและสถานที่

วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องสุพรรณนิการ์ ชั้น ๓ โรงแรมทีเค พาเลซ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๖. ผู้รับผิดชอบ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย คณะอนุกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ โดยความร่วมมือจากมูลนิธิเอเชีย (Asia Foundation) สมัชชาองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและโครงการสานเสวนาในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (Mekong Water Dialogues)

๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ได้รับทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อนำมายกร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญและสถานการณ์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในปัจจุบัน

๗.๒ ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำ

๘. ติดต่อประสานงาน

ฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ โทรศัพท์ ๐๒-๕๐๒-๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๗๖ และ ๘๒๖๘ แฟกซ์ ๐๒-๕๐๒-๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๗๔ และ ๘๒๗๗ e-mail: wanlaya.nu@gmail.com , sjay298@gmail.com และท่านสามารถดาวน์โหลดเอกสารประกอบการประชุมรับฟังความคิดเห็นเพื่อศึกษาก่อนการประชุม ได้ที่ <http://www.lrct.go.th/?p=8340>

กำหนดการประชุมรับฟังความคิดเห็น
“ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.”

วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

เวลา ๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

ณ ห้องสุพรรณนิการ์ ชั้น ๓ โรงแรมทีเค พาเลซ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

- ๐๘.๓๐ - ๐๙.๑๕ น. ลงทะเบียนและรับเอกสาร
- ๐๙.๑๕ - ๑๐.๓๐ น. ชี้แจงความเป็นมา วัตถุประสงค์ และสาระสำคัญของร่างกฎหมาย
โดย นายไพโรจน์ พลเพชร กรรมการปฏิรูปกฎหมายและประธานอนุกรรมการปฏิรูป
กฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ
- ๑๐.๓๐ - ๑๒.๐๐ น. ระดมความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. และร่วม
วิเคราะห์เสนอความคิดเห็นต่อประเด็นการแก้ไขที่ควรเพิ่มเติม
โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ดังนี้
กลุ่มที่ ๑ : หมวดที่ ๑ สิทธิในน้ำ หมวด ๒ องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ หมวดที่ ๓
กองทุนทรัพยากรน้ำ หมวด ๔ การจัดสรรน้ำ หมวดที่ ๙ การระงับข้อพิพาทและการ
อุทธรณ์ (ที่เกี่ยวข้อง) และหมวดที่ ๑๐ บทกำหนดโทษ (ที่เกี่ยวข้อง)
กลุ่มที่ ๒ : หมวดที่ ๕ การบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤต หมวดที่ ๙ การระงับข้อ
พิพาทและการอุทธรณ์ (ที่เกี่ยวข้อง) และหมวดที่ ๑๐ บทกำหนดโทษ (ที่เกี่ยวข้อง)
กลุ่มที่ ๓ : หมวดที่ ๖ มาตรฐานรักษาและพัฒนาทรัพยากรน้ำ หมวด ๗ การควบคุม
และตรวจตราแหล่งน้ำสาธารณะ หมวดที่ ๘ ความรับผิดชอบทางแพ่ง หมวดที่ ๙ การระงับ
ข้อพิพาทและการอุทธรณ์ (ที่เกี่ยวข้อง) และหมวดที่ ๑๐ บทกำหนดโทษ (ที่
เกี่ยวข้อง)
- ๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น. ระดมความคิดเห็น ฯ กลุ่มย่อย (ต่อ)
- ๑๔.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. นำเสนอสรุปผลการระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อยและอภิปรายแลกเปลี่ยน
โดย คณะอนุกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ
- ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. สรุปการประชุม/กล่าวปิดการประชุม
โดย นายไพโรจน์ พลเพชร กรรมการปฏิรูปกฎหมายและประธานอนุกรรมการปฏิรูป
กฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ

หมายเหตุ : กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

- (๑) สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.
- (๒) บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) บทบัญญัติรายมาตราของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.

สรุปสาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.
(ฉบับประชาชนเข้าชื่อ)

๑.) เหตุผลและความจำเป็น

โดยที่ทรัพยากรน้ำเป็นของส่วนรวม มีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม แต่ปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำประสบปัญหาในหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาขาดแคลนน้ำ การสูญเสียพื้นที่ชุ่มน้ำ ความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ มลพิษทางน้ำ การใช้น้ำอย่างไม่เหมาะสม ความขัดแย้งจากการแย่งชิงน้ำในฤดูแล้งและการระบายน้ำเมื่อเกิดอุทกภัย การสูญเสียความสมดุลของน้ำในระบบนิเวศแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน เป็นต้น แม้ปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำหลายหน่วยงาน แต่การดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังขาดความเป็นเอกภาพ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่น

ดังนั้น จึงสมควรให้มีกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการน้ำของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวางกรอบหลักเกณฑ์และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติและระดับลุ่มน้ำ รวมทั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ การจัดตั้งกองทุนทรัพยากรน้ำเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำ การควบคุมการใช้น้ำให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน การป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและน้ำขาดแคลน การพัฒนา การคุ้มครอง พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความสมดุลและความยั่งยืนต่อสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในลุ่มน้ำในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้มีการดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒.) สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. (ฉบับประชาชนเข้าชื่อ) เป็นกฎหมายแม่บทกำหนดกรอบกติกาในการบริหารจัดการน้ำของประเทศให้เกิดการบูรณาการและความเป็นเอกภาพโดยการมีส่วนร่วมของภาคีและภาคส่วนต่างๆ ทั้งนี้ กำหนดให้การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายใดกำหนดเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการหรือการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ดำเนินการไปตามกฎหมายเฉพาะนั้น โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้ ดังนี้

๒.๑ สิทธิในน้ำ

กำหนดหลักการพื้นฐานว่าด้วยเรื่องสิทธิในทรัพยากรน้ำ รับรองสิทธิขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงน้ำของประชาชน สิทธิของชุมชน ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) กำหนดให้ “ทรัพยากรน้ำเป็นของส่วนรวม” ประชาชน ชุมชนและหน่วยงานของรัฐมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำได้เท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ในกิจกรรมหรือที่ดินของตน โดยไม่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่น

(๒) กำหนดให้การใช้น้ำเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์ รายย่อย การใช้น้ำตามจารีตประเพณี และน้ำเพื่อระบบนิเวศ ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ซึ่งรัฐมีหน้าที่ จะต้องจัดให้เป็นอันดับแรก

(๓) กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินซึ่งมีน้ำพุเกิดขึ้นหรือมีน้ำไหลผ่านตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะบน ดินหรือใต้ดิน ใช้น้ำหรือกักเก็บน้ำได้เท่าที่จำเป็น โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความเสียหายแก่บุคคลอื่น

(๔) กำหนดให้ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีสิทธิในการอนุรักษ์ พื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดีเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่าง สมดุลและยั่งยืน รวมไปถึงมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูล คำชี้แจงจากหน่วยงานของรัฐก่อนการอนุญาตหรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมใดๆ เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยและ คุณภาพชีวิตของตน รวมทั้งมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณา กิจกรรมหรือโครงการนั้น

(๕) การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการบริหารจัดการ การออกกฎ ข้อบังคับ โครงการหรือ กิจกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำอันอาจส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านส่วนได้เสียของประชาชน ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพอนามัย หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ดังนี้ ก.) เปิดเผยแพร่ข้อมูล ชี้แจงต่อประชาชน อย่างทั่วถึง ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ข.) จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียอย่างทั่วถึงก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ค.) จัดให้มีแผนการ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติอื่น การวางผังเมืองและแผนการใช้ ที่ดินอย่างเป็นระบบ ง.) สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคล บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น ดั้งเดิม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ อย่างสมดุลและยั่งยืน นอกจากนี้ บุคคลหรือชุมชนมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ดังกล่าว

๒.๒ องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

กำหนดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับประเทศ (คณะกรรมการ ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ หรือ กนช.) ระดับลุ่มน้ำ (คณะกรรมการลุ่มน้ำ) ระดับลุ่มน้ำสาขา (คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา) และระดับกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.)

ก. โครงสร้างและองค์ประกอบของ กนช.

กำหนดให้มีคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ หรือ กนช. เป็นองค์กรบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำในระดับประเทศ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี แต่ติดต่อกันไม่เกิน ๒ วาระ โดยมีองค์ประกอบ จากภาคส่วนต่างๆ ดังนี้

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานคนที่สอง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรอง ประธานคนที่สาม

(๓) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อธิบดีกรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เป็นกรรมการ

(๔) คณะกรรมการลุ่มน้ำจำนวน ๕ คน ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำจำนวน ๕ คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๓ คน และผู้แทนองค์กรเอกชนจำนวน ๓ คน ซึ่งคัดเลือกกันเองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไม่เกิน ๕ คน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ อธิบดีกรมชลประทาน เป็นกรรมการและเลขานุการ กนช. ร่วมกัน

ข. อำนาจหน้าที่ของ กนช.

กำหนดให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ หรือ กนช. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยทั่วไป รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและแผนการบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤตของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๒) เสนอแนะ ให้ความเห็น คำปรึกษา และประสานแผนงานหรือโครงการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการบริหารจัดการตาม (๑) แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดงบประมาณแผ่นดิน

(๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤต การบริหารจัดการน้ำข้ามลุ่มน้ำตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำนำเสนอ

(๔) เสนอแนะคณะรัฐมนตรีให้มีการตรากฎหมาย การปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๕) ควบคุม กำกับ ติดตาม เร่งรัดและตรวจสอบการดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการตาม (๒) และรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ

(๖) วินิจฉัยในกรณีที่มีข้อสงสัยว่า กฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติการใช้ น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ มีความสอดคล้องหรือมีหลักเกณฑ์หรือแนวทางไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์หรือแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือไม่

(๗) โกล่เกลี่ยและชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๘) พิจารณาการอุทธรณ์คำสั่งการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่สี่ (การใช้น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะเพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การบริการ การท่องเที่ยว การผลิตพลังงานไฟฟ้า การประปา) และประเภทที่ห้า (การใช้น้ำเพื่อกิจการขนาดใหญ่ที่ใช้น้ำปริมาณมาก อาจก่อให้เกิดผลกระทบข้ามลุ่มน้ำหรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง)

ฉบับนี้

(๑๐) กำหนดขอบเขตลุ่มน้ำ

(๑๑) ออกระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หลักเกณฑ์และเงื่อนไข เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ

(๑๒) ให้ความเห็นชอบการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่ห้า (การใช้น้ำเพื่อกิจการขนาดใหญ่ที่ใช้น้ำปริมาณมาก อาจก่อให้เกิดผลกระทบข้ามลุ่มน้ำหรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง)

(๑๓) พิจารณาการจัดสรรเงินส่วนแบ่งค่าใช้น้ำ ค่าธรรมเนียมการขออนุญาตใช้น้ำ และค่าปรับให้แก่กองทุนทรัพยากรน้ำ

(๑๔) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความร่วมมือของคณะกรรมการลุ่มน้ำหรือคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา เพื่อให้เกิดบูรณาการแผนงานโครงการ งบประมาณ

(๑๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ หรือที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กนช. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ค. นโยบาย แผนงานและแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(๑) การจัดทำและการทบทวนนโยบาย แผนงานและแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

กำหนดให้ กนช. จัดทำนโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติและกำหนดให้มีการทบทวนหรือปรับปรุงทุกห้าปี โดยการดำเนินการจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน องค์กรผู้ใช้น้ำ ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

นโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ และให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำดังกล่าว

(๒) การจัดทำรายงานสถานการณ์ประจำปี

กำหนดให้ในระหว่างที่นโยบาย แผนงานและแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำมีผลใช้บังคับอยู่ ให้ กนช. ติดตามและประเมินผลการดำเนินการ รวมทั้งพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่มีการเปลี่ยนแปลง และรายงานสถานการณ์สถานการณ์น้ำต่อคณะรัฐมนตรีและเผยแพร่ต่อสาธารณชนทุกปี โดยรายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ผลการบริหารจัดการความสมดุลน้ำของแต่ละลุ่มน้ำ

(๒) การประสานงานและการใช้ข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ

(๓) ความพึงพอใจของประชาชนและข้อร้องเรียน ร้องทุกข์

(๔) การบังคับใช้กฎหมายและปัญหาอุปสรรค

(๕) ผลการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤต สภาวะน้ำท่วม น้ำขาดแคลน น้ำเสีย

(๖) การบริหารโครงการหรือแผนงาน การพัฒนาในโครงการพัฒนาและอนุรักษ์น้ำประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณของหน่วยงานต่างๆ ในด้านทรัพยากรน้ำ ทั้งในภาพรวมและในระดับลุ่มน้ำ

ง. สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.)

กำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการ กนช. โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานกับหน่วยงานราชการต่างๆ ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และคณะอนุกรรมการลุ่มน้ำประจำสาขา เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) รวบรวมและจัดเตรียมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการใดๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของ กนช.

(๓) ช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการลุ่มน้ำประจำสาขา หรือตามที่ได้รับการร้องขอ

(๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะอนุกรรมการลุ่มน้ำประจำสาขา

(๕) ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ รวมทั้งเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนและโครงการพัฒนา บริหารจัดการ บำรุงรักษา ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ต่อ กนช. โดยต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรน้ำ

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำตามจารีตประเพณี และภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน

(๗) จัดทำงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของ กนช. คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

(๘) พิจารณาและเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการจัดทำหรือปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การพัฒนา การใช้ และการดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ กนช. มอบหมาย

๒.๒.๒ ลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำ

ภายหลังกำหนดขอบเขตลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำแล้ว ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำในแต่ละลุ่มน้ำขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในแต่ละลุ่มน้ำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) ให้ กนช. มีอำนาจในการกำหนดขอบเขตลุ่มน้ำ โดยการกำหนดลุ่มน้ำให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสภาพอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศน์ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และวิถีชีวิตของประชาชนด้วย

(๒) เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำแล้ว ให้ กนช. แต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำนั้น ประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานของรัฐจำนวน ๙ คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตลุ่มน้ำนั้นจำนวนไม่เกิน ๘ คน ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำนั้นจำนวนไม่เกิน ๘ คน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน ๔ คน เป็นกรรมการ โดยในจำนวนผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำนั้นจำนวนไม่เกิน ๘ คน ให้มีผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำที่เป็นเกษตรกรอย่างน้อยกึ่งหนึ่ง

(๓) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเลือกกรรมการจำนวนหนึ่งคนเป็นประธานกรรมการ และเลือกกรรมการอีกจำนวนสองคนเป็นรองประธานกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคเป็นกรรมการและเลขานุการ

(๔) คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหาและการแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำให้เป็นไปตามที่ กนช.กำหนด โดยคำนึงถึงความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์อันเป็นที่ประจักษ์

(๖) กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี แต่ติดต่อกันไม่เกิน ๒ วาระ

(๗) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ

๗.๑ จัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการหรือกิจกรรมในการอนุรักษ์ พื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในลุ่มน้ำ โดยคำนึงถึงศักยภาพ ความสมดุลและยั่งยืนของลุ่มน้ำ และดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนการจัดการทรัพยากรน้ำ

๗.๒ จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤตในเขตลุ่มน้ำเสนอต่อ กนช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤตแห่งชาติ

๗.๓ ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤต

๗.๔ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ

๗.๕ ส่งเสริมและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

๗.๖ พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำ

สาขา

๗.๗ จัดทำข้อตกลงระหว่างลุ่มน้ำต่างๆ ในการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ

๗.๘ ให้ความเห็นต่อโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อแหล่งน้ำหรือลุ่มน้ำนั้น

๗.๙ ให้ความเห็นชอบการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่ ๔ ในลุ่มน้ำนั้น

๗.๑๐ ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ กนช. ในการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่ ๕ ในลุ่มน้ำ

นั้น

๗.๑๑ ดำเนินการไกล่เกลี่ยพิจารณาข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำที่เกิดขึ้นในลุ่มน้ำ และให้มีผลบังคับใช้ตามมติของคณะกรรมการลุ่มน้ำ

๗.๑๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวและการดำเนินกิจกรรมขององค์กรผู้ใช้น้ำ

๗.๑๓ ประสานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำอื่น องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นในการจัดการทรัพยากรน้ำ

๗.๑๔ อาจพิจารณาสนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำอื่นๆ

๗.๑๕ มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาโดยต้องมีองค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนมีส่วนร่วมในการแต่งตั้ง

๒.๒.๓ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

นอกจากกำหนดให้มีคณะกรรมการลุ่มน้ำแล้ว ในกรณีที่ลุ่มน้ำนั้นประกอบด้วยลุ่มน้ำสาขา ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำสามารถพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาขึ้นด้วยก็ได้ โดยคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแผนงานและโครงการเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อนำไปพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของแผนแม่บทการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรน้ำในลุ่มน้ำย่อยเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๓) ดำเนินการจัดสรรน้ำประเภทที่สอง (การใช้น้ำเพื่อการเกษตรรายย่อย การอุตสาหกรรมในครัวเรือน) และประเภทที่สาม (การใช้น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำได้เห็นชอบแล้ว

(๔) ให้ความเห็นชอบก่อนการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่สี่ ในเขตลุ่มน้ำสาขานั้น

(๕) ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ กนช. ในการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่ห้า ในเขตลุ่มน้ำสาขานั้น

(๖) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ ในเขตลุ่มน้ำสาขา

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายขององค์กรผู้ใช้น้ำ การสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำมอบหมาย

๒.๒.๔ องค์กรผู้ใช้น้ำ

กำหนดให้บุคคล ผู้ใช้น้ำตามจารีตประเพณี องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรกรเอกชน องค์กรชุมชน กลุ่มอนุรักษ์หรือหมู่คณะอื่น ที่มีวัตถุประสงค์การรวมตัวเพื่อการบริหารจัดการ การพัฒนา การบำรุงรักษา การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำนั้น สามารถแจ้งขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรผู้ใช้น้ำหรือองค์กรน้ำกับคณะกรรมการลุ่มน้ำ

นอกจากนั้น ยังกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายหรือภารกิจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำหรือองค์กรน้ำ โดยอาจพิจารณาสนับสนุนองค์กรผู้ใช้น้ำและองค์กรน้ำอย่างน้อยในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรน้ำในการแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของชาติ

(๒) คำปรึกษาแก่ชุมชนในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ รวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงาน โครงการ หรือกิจกรรมในเรื่องดังกล่าว

(๓) เผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้น้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน

๒.๓ กองทุนทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๒.๓.๑ การจัดตั้งกองทุน

ให้จัดตั้งกองทุนทรัพยากรน้ำ มีสถานะเป็นองค์กรมหาชน ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาและองค์กรผู้ใช้น้ำ การพัฒนา พื้นฟู คุ้มครอง และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการศึกษา วิจัย และการวางแผนแม่บทเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยมีที่มาของงบประมาณกองทุนจาก ๑.) ทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ ๒.) เงินงบประมาณประจำปีหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ๓.) ส่วนแบ่งค่าใช้น้ำและค่าธรรมเนียมการขออนุญาตใช้น้ำตามพระราชบัญญัตินี้ ๔.) ภาษีที่เกี่ยวข้องกับน้ำตามที่กฎหมายกำหนด ๕.) ส่วนแบ่งค่าปรับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ๖.) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ ๗) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ๘) เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

๒.๓.๒ วัตถุประสงค์ของกองทุน

กำหนดให้เงินกองทุนทรัพยากรน้ำสามารถใช้จ่ายได้เฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำ
- (๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- (๓) สนับสนุนชุมชนหรือองค์กรผู้ใช้น้ำในการร่วมพัฒนา พื้นฟู คุ้มครอง และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
- (๔) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา วิจัยเพื่อพัฒนา พื้นฟู คุ้มครอง และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
- (๕) สนับสนุนและส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก ฝึกอบรม และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา พื้นฟู คุ้มครอง และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
- (๖) ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

๒.๓.๓ การบริหารจัดการกองทุน

กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมบัญชีกลาง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำซึ่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติแต่งตั้งจำนวนสามคน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญด้านทรัพยากรน้ำ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการบริการ ด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวนสามคน

ให้ผู้จัดการกองทุนเป็นกรรมการและเลขานุการ และบุคคลอื่นไม่เกินสองคนซึ่งคณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารกองทุนทรัพยากรน้ำ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย วางแผนและควบคุมดูแลกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ของกองทุน

(๒) พิจารณออนุมัติเงินกองทุนเพื่อใช้ในกิจการตามมาตรา ๔๑

(๓) ให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการ แผนการใช้จ่ายเงิน และงบประมาณประจำปี

ของกองทุน

(๔) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุมัติและการอนุมัติ

เงินกองทุน

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดสรรเงินกองทุน

(๗) ออกระเบียบการรับจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกจ่ายเงินกองทุน การใช้จ่ายเงิน

เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

(๘) ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และพนักงานของกองทุน

(๙) ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของผู้จัดการกองทุนและการมอบอำนาจให้บุคคล

อื่นกระทำการแทนผู้จัดการกองทุน

(๑๐) กำกับดูแลการดำเนินงานของผู้จัดการกองทุน

(๑๒) จัดทำงบการเงินและรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของกองทุนเสนอต่อ กนช.

(๑๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

กองทุนหรือตามที่ กนช.มอบหมาย

๒.๔ การจัดสรรน้ำ

(๑) กำหนดให้แบ่งประเภทการจัดสรรน้ำออกเป็น ๕ ประเภท คือ

๑.๑ การใช้น้ำประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อการดำรงชีพ อุปโภคบริโภคในครัวเรือน

๑.๒ การใช้น้ำประเภทที่สอง ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อการเกษตรรายย่อย การอุตสาหกรรมใน

ครัวเรือน

๑.๓ การใช้น้ำประเภทที่สาม ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อจาริตประเพณี รักษาระบบนิเวศและการ

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๑.๔ การใช้น้ำประเภทที่สี่ ได้แก่ การใช้น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะเพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การผลิตพลังงานไฟฟ้า การประปา และกิจการอื่นตามที่ กนช.กำหนด

๑.๕ การใช้น้ำประเภทที่ห้า ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อกิจการขนาดใหญ่ที่ใช้น้ำปริมาณมาก อาจก่อให้เกิดผลกระทบข้ามลุ่มน้ำหรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง และกิจการอื่นตามที่ กนช.กำหนด

(๒) กำหนดให้การใช้น้ำประเภทที่สี่ ต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการลุ่มน้ำ และการใช้น้ำประเภทที่ห้า ต้องได้รับใบอนุญาตใช้น้ำจาก กนช. โดยความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๓) ในการพิจารณาอนุญาตการใช้น้ำให้มีการวิเคราะห์สมดุลน้ำในลุ่มน้ำและลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้อง และจะอนุญาตได้เมื่อมีน้ำเพียงพอ

(๔) การใช้น้ำประเภทที่สี่ และประเภทที่ห้า ต้องจ่ายค่าใช้น้ำ

(๕) ในการออกใบอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไข เช่น เงื่อนไขในการปฏิบัติ ปริมาณน้ำสูงสุดที่อนุญาต ระยะเวลาอันจำเป็นแก่การควบคุมคุณภาพและปริมาณการใช้น้ำ

(๖) พนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือ กนช. มีอำนาจในการสั่งพักใบอนุญาตได้ไม่เกิน ๒ เดือน หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

(๗) ห้ามมิให้จำหน่ายถ่ายโอนใบอนุญาตการใช้น้ำโดยเด็ดขาด

๒.๕ การป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำ

กำหนดให้มีแผนและมาตรการในการรองรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำ ทั้งในด้านปัญหาการขาดแคลนน้ำ และปัญหาน้ำท่วม ดังนี้

๒.๕.๑ การป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำและภาวะน้ำท่วม

(๑) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำและน้ำท่วมไว้เป็นการล่วงหน้า และเสนอให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ หลังจากนั้นจึงส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตลุ่มน้ำนั้น เป็นผู้รับผิดชอบประสานงานกับหน่วยงานรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผน

(๒) ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดเขตขาดแคลนน้ำ และกำหนดมาตรการในการแบ่งปันน้ำโดยต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมและให้ผู้ใช้น้ำต้องเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

(๓) ในกรณีที่ขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือการดำรงชีวิตของประชาชน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศภาวะการขาดแคลนน้ำฉุกเฉินในพื้นที่นั้นและกำหนดวิธีการใช้น้ำและการแบ่งปันน้ำในพื้นที่เพื่อบรรเทาภาวะขาดแคลนน้ำ

(๔) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องนำน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่งเพื่อบรรเทาภาวะขาดแคลนน้ำ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมีอำนาจดำเนินการดังกล่าวได้เท่าที่จำเป็น

(๕) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ ทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม

๒.๕.๒ อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการเข้าไปในที่ดินบุคคลใดๆ เพื่อสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำ

(๒) ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจใช้ที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อก่อสร้างวางสิ่งของ สูบน้ำผ่านที่ดิน ติดตั้งอุปกรณ์ต่างๆ รวมไปถึงการทำลายสิ่งกีดขวาง ตัดฟันต้นไม้ ขุดดิน ปิดกั้นแนวเขตดิน รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างซึ่งมิใช่บ้านเรือนที่อยู่อาศัยเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม แต่ต้องชดเชยค่าเสียหายแก่บุคคลนั้นตามความเป็นธรรม

(๓) ในกรณีที่มีความจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกคำสั่งกำหนดให้บุคคลต้องปฏิบัติตามใดๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะขาดแคลนน้ำหรือภาวะน้ำท่วม และหากการดำเนินการดังกล่าวมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์เฉพาะตนเพียงผู้เดียว ให้กำหนดค่าทดแทนตามความเหมาะสมเพื่อจ่ายให้แก่บุคคลนั้น

๒.๖ มาตรการอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรน้ำ

๒.๖.๑ พื้นที่ต้นน้ำ

กำหนดให้ในกรณีที่ กนช. เห็นว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สมควรสงวนไว้เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ให้ กนช. เสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

๒.๖.๒ พื้นที่ชุ่มน้ำ

ในการบริหารจัดการ การอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติให้มีความเชื่อมโยงกัน ดังนี้

(๑) กำหนดให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการสำรวจและจัดทำข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ พื้นที่ชุ่มน้ำระดับประเทศและพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์การจำแนกพื้นที่ชุ่มน้ำและวิธีการขึ้นทะเบียนซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด ทั้งนี้ในการขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำ อาจกำหนดมาตรการอนุรักษ์ คุ้มครองและฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยก็ได้

(๒) เมื่อพื้นที่ชุ่มน้ำใดผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำแล้ว ห้ามมิให้บุคคลหรือหน่วยงานใดดำเนินกิจกรรมหรือโครงการไม่ว่าภายในเขตพื้นที่ชุ่มน้ำหรือนอกเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ และอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่อพื้นที่ชุ่มน้ำนั้น เว้นแต่จะได้ดำเนินการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (อีเอสไอเอ) ตามกฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และให้ กนช. คณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือองค์กรผู้ใช้น้ำ สามารถทำความเข้าใจและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกอบการพิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วยก็ได้

(๓) ในกรณีที่พื้นที่ชุ่มน้ำระดับประเทศและระดับท้องถิ่นนั้น ยังมิได้กำหนดให้เป็นพื้นที่คุ้มครองตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) ให้กระทรวงมหาดไทยประสานงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดทำหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงสำหรับกำหนดขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำนั้นๆ โดยต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในท้องที่และผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้การกำหนดขอบเขตพื้นที่สำคัญสำหรับที่หลวงอาจไม่ตรงตามแผนที่ที่ขึ้นทะเบียนทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำก็ได้ แต่ให้แจ้งต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

(๔) เมื่อกำหนดพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำแล้ว ให้ถือว่าเป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

(๕) กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำของตน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา องค์กรผู้ใช้น้ำ หน่วยงานและผู้มีส่วนได้เสีย โดยในการจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำดังกล่าว อาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ รวมทั้งมาตรการด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูด้วยก็ได้

(๖) กำหนดให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) มีหน้าที่ในการติดตาม ประเมินสถานภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้ขึ้นทะเบียนเสนอต่อ กนช. และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

๒.๖.๓ แหล่งน้ำขนาดเล็ก

เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการน้ำในแหล่งน้ำขนาดเล็ก ให้กระทรวงมหาดไทยประสานงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งน้ำขนาดเล็กในเขตพื้นที่ เพื่อจัดทำทะเบียนแหล่งน้ำขนาดเล็กส่งไปยังคณะกรรมการลุ่มน้ำอันเป็นที่ตั้งของแหล่งน้ำนั้นปีละหนึ่งครั้ง และให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็กของลุ่มน้ำต่อไป

๒.๖.๔ มาตรการอนุรักษ์แหล่งน้ำ

(๑) กำหนดให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคุ้มครองสภาพแหล่งน้ำสาธารณะ และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเรื่องดังต่อไปนี้ได้ (๑) ห้ามดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ (๒) กำหนดมาตรการในการสงวน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำตามความเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น (๓) กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติ และ (๔) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น

หลักเกณฑ์การใช้ที่ดินที่กำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้เรื่องใดเรื่องหนึ่งใช้บังคับเป็นการทั่วไปทุกท้องที่ หรือให้ใช้บังคับเฉพาะท้องที่ใดท้องที่หนึ่งก็ได้

ในกรณีที่มีกฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง หรือกฎหมายอื่นกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณเดียวกันหรือในเรื่องเดียวกันขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้บังคับตามกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง

(๒) เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคุ้มครองสภาพแหล่งน้ำสาธารณะและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ประโยชน์ที่ดินแตกต่างหรือขัดกับข้อกำหนดในกฎกระทรวงนั้น ยกเว้นในกรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่ได้ใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนที่จะมีกฎกระทรวงแต่ถ้ารัฐมนตรีเห็นว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไปอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือถึงเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน ให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือระงับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และภายในระยะเวลาที่เห็นสมควรได้ แต่ถ้าการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวทำให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นต้องเสียหาย หรือขาดประโยชน์ที่เคยได้รับเกินสมควร ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนตามความเป็นธรรมด้วย

(๓) ห้ามมิให้บุคคลใดเท ทิ้ง หรือระบายสิ่งใดๆ ให้ปะปนไปในน้ำ หรือลงในที่ดินที่มีผลโดยตรงไปยังแหล่งน้ำสาธารณะ อันอาจเป็นเหตุทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่น้ำ หรือทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษจนน่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของบุคคล การเท ทิ้ง หรือระบายสิ่งใดๆ ที่มีค่ามลพิษต่ำกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด ให้เท ทิ้ง หรือระบายลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะได้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำที่ทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่น้ำ

(๔) ในกรณีที่เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดูแลทรัพยากรน้ำของรัฐในบริเวณที่เกิดความเสียหายนั้น มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำของรัฐกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

(๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำขนาดเล็กอย่างยั่งยืน

(บ) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตท้องที่การปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พื้นฟูและสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำขนาดเล็กอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นด้วยก็ได้

๒.๗ การควบคุมและตรวจตราแหล่งน้ำสาธารณะ

(๑) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสามารถเข้าไปในที่ดินของบุคคลใด เพื่อตรวจตราแหล่งน้ำ สำรวจ หรือเก็บข้อมูลที่เป็นจำเป็นในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกได้

(๒) การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒.๘ ความรับผิดชอบทางแพ่งในกรณีที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ

(๑) ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำให้โดยผิดกฎหมายทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำหรือใช้ทรัพยากรน้ำโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น ถ้าความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำของรัฐเกิดจากวัตถุหรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นพิษ ผู้ครอบครองหรือควบคุมวัตถุหรือสิ่งอื่นใดนั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้นแม้จะมีได้เกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรานี้ให้รวมถึง

(๑.๑) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการกำจัด เคลื่อนย้ายสิ่งทีก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทำให้สิ่งนั้นหมดสภาพความเป็นอันตรายหรือความเป็นพิษ ตลอดจนการนำเอาของนั้นมาเก็บ กัก หรือรักษาไว้

(๑.๒) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการทำให้ทรัพยากรน้ำของรัฐกลับคืนสู่สภาพเดิม

(๑.๓) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการช่วยเหลือบุคคล หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นเนื่องในความเสียหายนั้น

(๑.๔) ค่าดำเนินงานต่างๆ ของรัฐในการประเมินความเสียหายและประเมินค่าใช้จ่ายในการเยียวยาผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำของรัฐ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของบุคคล

(๑.๕) ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่รัฐได้จ่ายในการดำเนินการใดๆ เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมาย เช่น ค่าใช้จ่ายที่รัฐจ่ายเป็นค่าทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ค่าใช้จ่ายในการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินคดีในศาล และค่าธรรมเนียมศาล

(๑.๖) มูลค่าของทรัพยากรน้ำของรัฐที่ต้องเสียหายหรือถูกใช้ไปโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย

(๑.๗) ค่าเสียหายที่เกิดจากการใช้งบประมาณของรัฐหรือจากแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อใช้ในการบำบัดฟื้นฟูและบูรณะความเสียหายของทรัพยากรน้ำของรัฐให้คืนกลับสู่สภาพเดิม

(๑.๘) ค่าเสียโอกาสในการนำงบประมาณหรือเงินทุนที่ใช้ตาม ๑.๗ ไปลงทุนในโครงการอื่นของรัฐเพื่อสังคมโดยรวม

(๑.๙) ค่าเสียหายต่อเนื่องอื่นๆ อันพึงเกิดในอนาคต

(๒) ให้กรมทรัพยากรน้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรผู้ใช้น้ำ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน โดยให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในศาลตามที่กรมทรัพยากรน้ำมีคำขอ

(๓) ในกรณีที่ความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำของรัฐเกิดจากการกระทำของลูกจ้าง ตัวแทน หรือผู้รับจ้าง ให้นายจ้าง ตัวการ หรือผู้ว่าจ้างของบุคคลนั้นต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายตามความในหมวดนี้ด้วย ทั้งนี้ ให้นำหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบของนายจ้าง ตัวการ และผู้ว่าจ้างในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ในกรณีที่ผู้ที่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำของรัฐเป็นนิติบุคคล ให้ผู้แทนนิติบุคคล กรรมการผู้มีอำนาจ หรือผู้จัดการของนิติบุคคลนั้นต้องร่วมรับผิดชอบกับนิติบุคคลดังกล่าวด้วย ถ้าการกระทำของผู้นั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมมีส่วนทำให้นิติบุคคลนั้นกระทำการดังกล่าว

(๔) ในกรณีที่ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำของรัฐได้กระทำตามหนังสือขอความร่วมมือหรือตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่และมีผลเป็นการขจัดหรือบรรเทาความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำของรัฐกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ ให้มีผลเป็นการลดจำนวนค่าสินไหมทดแทนตามส่วนที่ได้กระทำ

๒.๙ การระงับข้อพิพาทและการอุทธรณ์

(๑) ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตใช้น้ำ ผู้ได้รับใบอนุญาตใช้น้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา คณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียไม่พอใจคำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ มติ ประกาศ หรือกำหนดใดๆ ของ กนช. คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา หรือพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วแต่กรณี ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อ กนช. ได้ โดยให้ยื่นต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับจากวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งหรือนับแต่วันที่ได้ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือข้อกำหนด

(๒) ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสนอคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์

๒.๑๐ บทกำหนดโทษ

(๑) การขัดขวาง กีดกันการใช้สิทธิของชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) การกักน้ำพุหรือน้ำจากทางธรรมชาติจนเกินความจำเป็นและก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) การฝ่าฝืนคำสั่งของ กนช. หรืออนุกรรมการที่ได้รับมอบหมายในการเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๔) การฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การพักใช้หรือการเพิกถอนใบอนุญาตซึ่งกำหนดโดย กนช. ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๕) การกระทำเหล่านี้ถือว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๕.๑) ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ในการใช้ที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สบู่ น้ำหรือระบายน้ำผ่านที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใดๆ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

(๕.๒) ขัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในที่ดินของบุคคลใดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ หรือขัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินของบุคคลใด เพื่อตรวจตราแหล่งน้ำ สำนวณ หรือเก็บข้อมูล

(๕.๓) ขัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดิน อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะของบุคคลใดในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจค้น กัก ยึดหรืออายัดเอกสาร หรือสิ่งใดที่เกี่ยวข้องได้

(๕.๔) ไม่ดำเนินการตามหนังสือขอความร่วมมือของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดูแลทรัพยากรน้ำ ให้ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำของรัฐกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๖) การฝ่าฝืนโดยเอาไป ยักย้าย ทำอันตราย หรือทำให้เสียหายแก่สิ่งก่อสร้าง สิ่งของหรืออุปกรณ์ใดๆ หรือละเมิดมาตรการใดๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๗) การฝ่าฝืนหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคุ้มครองสภาพแหล่งน้ำสาธารณะและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๘) การเท ทิ้ง หรือระบายสิ่งใดๆ ให้ปะปนไปในน้ำ หรือลงในที่ดินที่มีผลโดยตรงไปยังแหล่งน้ำสาธารณะ อันอาจเป็นเหตุทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่ น้ำ หรือทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษจนน่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของบุคคล ต้องระวางโทษ ดังนี้

(๘.๑) ในกรณีที่ทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่ น้ำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๘.๒) ในกรณีที่ทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษจนน่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๘) ผู้ใดครอบครอง รุกกล้าหรือปลูกสร้างสิ่งใดในแหล่งน้ำสาธารณะโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑๐) ในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้แทน นิติบุคคล กรรมการผู้มีอำนาจ หรือผู้จัดการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดนั้น

๒.๑๑ บทเฉพาะกาล

(๑) ในระหว่างที่ยังมิได้มีการกำหนดลุ่มน้ำหรือยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ปฏิบัติหน้าที่ตามเดิมในลุ่มน้ำนั้นไปพลางก่อน ทั้งนี้ ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

(๒) ในระหว่างที่ยังมิได้มีการคัดเลือกผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำและยังมิได้มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการคัดเลือกผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ

(๓) ในระหว่างที่ยังมิได้สำรวจและขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำตามมาตรา ๘๙ ให้ใช้บัญชีทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งขึ้นทะเบียนไว้ตามมติคณะรัฐมนตรี ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ การทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ มีผลบังคับใช้ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
พ.ศ.*

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่ทรัพยากรน้ำเป็นของส่วนรวม มีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม แต่ปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำประสบปัญหาในหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาขาดแคลนน้ำ การสูญเสียพื้นที่ชุ่มน้ำ ความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ มลพิษทางน้ำ การใช้น้ำอย่างไม่เหมาะสม ความขัดแย้งจากการแย่งชิงน้ำในฤดูแล้งและการระบายน้ำเมื่อเกิดอุทกภัย การสูญเสียความสมดุลของน้ำในระบบนิเวศแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน เป็นต้น แม้ปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำหลายหน่วยงาน แต่การดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังขาดความเป็นเอกภาพ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น จึงสมควรให้มีกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการน้ำของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวางกรอบหลักเกณฑ์และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติและระดับลุ่มน้ำ รวมทั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ การจัดตั้งกองทุนทรัพยากรน้ำเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำ การควบคุมการใช้น้ำให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน การป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและน้ำขาดแคลน การพัฒนา การคุ้มครอง พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความสมดุลและความยั่งยืนต่อสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในลุ่มน้ำในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้มีการดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

* ร่างสำหรับการประชุมรับฟังความคิดเห็นวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรมทีเค พาเลซ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร โดย คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.)

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“น้ำ” หมายความว่า น้ำในบรรยากาศ น้ำบนผิวดิน น้ำใต้ดิน และน้ำในทะเลอาณาเขต

คำอธิบาย : นิยามคำว่า “น้ำ” : หมายถึงมวลน้ำ

“ทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า น้ำในบรรยากาศ น้ำบนผิวดินที่ไหลตามธรรมชาติ น้ำใต้ดิน น้ำในทะเลอาณาเขต คลอง แม่น้ำ หนอง บึง พื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งต้นน้ำ แหล่งเก็บกักน้ำ แหล่งน้ำระหว่างประเทศที่ประเทศไทยอาจนำมาใช้ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น และให้รวมถึงระบบนิเวศแหล่งน้ำด้วย

คำอธิบาย : นิยามคำว่า “ทรัพยากรน้ำ” : หมายถึง ห้วย หนอง คลอง บึง แม่น้ำ รวมถึงระบบนิเวศของแหล่งน้ำด้วย

“พื้นที่ต้นน้ำ” หมายความว่า พื้นที่ตอนบนของลำน้ำ ซึ่งล้อมรอบด้วยสันเขาหรือสันปันน้ำ รับน้ำฝนที่ตกลงมาให้ไหลลงไปรวมเป็นร่องลำน้ำและเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำ

“แหล่งน้ำสาธารณะ” หมายความว่า แหล่งน้ำที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน

“การใช้น้ำ” หมายความว่า การทำกิจกรรมในแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การประปา การผลิตพลังงาน การรักษาระบบนิเวศ หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะทำให้น้ำมีปริมาณเปลี่ยนไปหรือไม่ก็ตาม

“การใช้น้ำตามจารีตประเพณี” หมายความว่า การใช้น้ำหรือการจัดสรรน้ำตามปกติ ประเพณีนิยมและได้ประพุดกันสืบมาของชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม

“ผู้ใช้น้ำ” หมายความว่า ประชาชนผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำ

“องค์กรผู้ใช้น้ำ” หมายความว่า การรวมตัวของบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารจัดการ การพัฒนา การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ พื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำใดๆ ร่วมกัน

คำอธิบาย : องค์กรผู้ใช้น้ำตามกฎหมายนี้ มิได้หมายถึงผู้ใช้น้ำที่มีวัตถุประสงค์รวมกลุ่มเพื่อใช้น้ำเท่านั้น แต่หมายรวมถึงกลุ่มอนุรักษ์หรือองค์กรที่ทำกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ การฟื้นฟูทรัพยากรน้ำด้วย

“ลุ่มน้ำ” หมายความว่า พื้นที่ซึ่งมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินครอบคลุมลำน้ำธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งที่รวมน้ำให้ไหลลงสู่ลำน้ำ

“พื้นที่ชุ่มน้ำ” หมายความว่า ลักษณะทางภูมิประเทศที่มีรูปแบบเป็น พื้นที่ลุ่ม พื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ลุ่มชื้นแฉะ พื้นที่ฉ่ำน้ำ มีน้ำท่วม มีน้ำขัง พื้นที่พรุ พื้นที่แหล่งน้ำ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่มีน้ำขังหรือท่วมอยู่ถาวรและชั่วคราว ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่งและน้ำทั้งที่เป็นน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม รวมไปถึงพื้นที่ชายฝั่งทะเล และพื้นที่ของทะเล ในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุดมีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน ๖ เมตร

คำอธิบาย : นิยามคำว่าพื้นที่ชุ่มน้ำตามหลักสากล (อ้างอิง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรียกแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้

“ภาวะวิกฤต” หมายความว่า สถานการณ์ที่อยู่ในขั้นล่อแหลมที่จะเกิดสาธารณภัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ หรือการเกิดสาธารณภัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เช่น ภาวะน้ำท่วม ภาวะขาดแคลนน้ำ ภาวะน้ำเสีย

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศ เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑ สิทธิในน้ำ

.....

มาตรา ๖ ทรัพยากรน้ำเป็นส่วนรวม บุคคล ชุมชน หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนมีสิทธิใช้น้ำเท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ในกิจกรรมหรือที่ดินของตน โดยไม่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่บุคคลอื่น

คำอธิบายมาตรา ๖ :
๑. กำหนดให้น้ำเป็นทรัพยากรร่วม (Common Pool Resource)
๒. การใช้น้ำของบุคคลวางอยู่บนหลัก ๓ ประการ ก. สมดุลและยั่งยืน
ข. จำเป็นแก่ประโยชน์ ค. ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น

มาตรา ๗ สิทธิในการใช้น้ำเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์รายย่อย การใช้น้ำตามจารีตประเพณี และน้ำเพื่อระบบนิเวศ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

คำอธิบายมาตรา ๗ : รับประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงน้ำ ๕ ประเภท ซึ่งรัฐมีหน้าที่ต้องจัดหาให้แก่ประชาชน
หมายเหตุ : 1. มีข้อสังเกตว่าการใช้คำว่าการเกษตรและการเลี้ยงสัตว์รายย่อยมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร 2. ใครเป็นผู้ใช้สิทธิการใช้น้ำเพื่อระบบนิเวศ

มาตรา ๘ เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินซึ่งมีน้ำพุเกิดขึ้นหรือมีน้ำไหลผ่านตามธรรมชาติไม่ว่าบนดินหรือใต้ดิน มีสิทธิเก็บกักหรือใช้น้ำนั้นได้เท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ในที่ดินของตนโดยไม่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่บุคคลอื่น

คำอธิบายมาตรา ๘ : ห้ามมิให้เจ้าของผู้ครอบครองที่ดินซึ่งมีน้ำพุหรือน้ำไหลผ่านตามธรรมชาติกักเก็บน้ำสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น

มาตรา ๙ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม มีสิทธิอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้

คำอธิบายมาตรา ๙ : ๑. รับรองสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรน้ำโดยยึดหลักการตามมาตรา ๖๖ ตามรัฐธรรมนูญ ๒. เพื่อให้เป็นไปตามหลักการ Design Principle ซึ่ง Ostrom เสนอไว้ ในเรื่องรัฐต้องรับรองและยอมรับสิทธิของชุมชนในการจัดการทรัพยากรร่วม

(๑) สิทธิในการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดีเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ

(๒) สิทธิมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร

น้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน

(๓) สิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใด เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือมีส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับชุมชน และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

(๔) สิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการ ทางการปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิของชุมชน

(๕) สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันรวดเร็ว

(๖) สิทธิที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น

มาตรา ๑๐ การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการบริหารจัดการ การออกกฎ ข้อบังคับ โครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำอันอาจส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านส่วนได้เสียของ ประชาชนด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพอนามัย หน่วยงานของ รัฐมีหน้าที่ดังนี้

(๑) เปิดเผยข้อมูล ชี้แจงต่อประชาชนอย่างทั่วถึง ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรม

(๒) จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียอย่าง ทั่วถึงก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม

(๓) จัดให้มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับ ทรัพยากรธรรมชาติอื่น การวางผังเมืองและแผนการใช้ที่ดินอย่างเป็นระบบ

(๔) สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคล บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ชุมชน ท้องถิ่นดั้งเดิม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน

บุคคลหรือชุมชนมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงาน ของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) และ (๔)

คำอธิบายมาตรา ๑๐

๑. เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ซึ่ง กำหนดไว้ในมาตรา ๕๗ (สิทธิใน การได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผล จากหน่วยงานของรัฐก่อนการ อนุญาตหรือการดำเนินโครงการ) มาตรา ๖๖ (สิทธิชุมชน) และ มาตรา ๘๕ (แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม)

๒. ให้สิทธิบุคคล ชุมชนอาศัย อำนาจตาม พ.ร.บ.นี้ การฟ้องบังคับ ให้หน่วยงานรัฐปฏิบัติหน้าที่

หมวด ๒

องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

.....

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

.....

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กนช.”

ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานคนที่สอง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่สาม

(๓) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อธิบดีกรมส่งเสริมปศุสัตว์และประมง ส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๔) ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำจำนวนห้าคน ผู้แทนจากองค์กรผู้ใช้น้ำจำนวนห้าคน ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนสามคน ผู้แทนจากองค์กรเอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่มีไม่แสวงหาผลกำไรและดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์หรือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติจำนวนสามคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประธานกรรมการและกรรมการตาม (๒) (๓) และ (๔) ร่วมกัน พิจารณาคัดเลือกจากผู้ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำและอธิบดีกรมชลประทาน เป็นกรรมการและเลขานุการ กนช. ร่วมกัน

มาตรา ๑๒ ให้กรรมการตามมาตรา ๑๑ (๔) มาจากการคัดเลือกกันเองทุกสามปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๓ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๑ (๕) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีและจะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

คำอธิบายมาตรา ๑๑

๑. กำหนดให้มีตัวแทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนซึ่งมีที่มาจากคัดเลือกกันเองเป็นคณะกรรมการ กนช. ด้วย

๒. กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิมาจากการคัดเลือกของประธานกรรมการและกรรมการร่วมกัน เนื่องจากต้องการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานด้านเทคนิคของ กนช.

๓. กำหนดให้อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำและอธิบดีกรมชลประทานเป็นเลขานุการ กนช. ร่วมกัน

คำอธิบายมาตรา ๑๒ กำหนดให้กรรมการ กนช. ในสัดส่วนของคณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน มาจากการคัดเลือกกันเองในแต่ละกลุ่ม

มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๑๑ (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) นายกรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่อง ไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติดีเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๖) พ้นจากการเป็นกรรมการลุ่มน้ำกรณีการเป็นกรรมการตามมาตรา ๑๑ (๔)

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่กรรมการผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๑๑ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระตามมาตรา ๑๔ ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา ๑๒ ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่กรรมการนั้นพ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน แต่ถ้าวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะไม่ดำเนินการคัดเลือกกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ และในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือกกรรมการเข้ามาแทนให้ถือว่า กนช. มีองค์ประกอบเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๑๑ (๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระตามมาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลงภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กรรมการนั้นพ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน แต่ถ้าวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบวันจะไม่แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ และในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการเข้ามาแทนให้ถือว่า กนช. มีองค์ประกอบเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่กรรมการผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๑๑(๔) หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๑๑(๕) ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการคัดเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่

มาตรา ๑๘ การประชุม กนช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

คำอธิบายมาตรา ๑๘ : หลักเกณฑ์การประชุมและการลงมติของ กนช.

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดในการประชุม

ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุมพิจารณาเรื่องนั้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ กนช. อาจมอบหมายให้กรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่ของ กนช. เพื่อเสนอรายงานต่อ กนช. หรือดำเนินการตามที่ กนช. มอบหมายก็ได้

มาตรา ๑๙ กนช. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยทั่วไป รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

คำอธิบายมาตรา ๑๙ : กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(๑) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและแผนการบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤตของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๒) เสนอแนะ ให้ความเห็น คำปรึกษา และประสานแผนงานหรือโครงการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนการบริหารจัดการตาม (๑) แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดงบประมาณแผ่นดิน

(๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤต การบริหารจัดการน้ำข้ามลุ่มน้ำ ตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอตามมาตรา ๓๑ (๑)

(๔) เสนอแนะคณะรัฐมนตรีให้มีตรากฎหมาย การปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๕) ควบคุม กำกับ ติดตาม เร่งรัดและตรวจสอบการดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ และการดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการตาม (๒) และรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ

(๖) วินิจฉัยกรณีข้อสงสัยตามมาตรา ๓

(๗) ไกล่เกลี่ยและชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๘) ออกระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

(๑๐) ให้ความเห็นชอบการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่ห้า ตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง

(๑๑) พิจารณาการอุทธรณ์การอนุญาตใช้น้ำประเภทที่สี่ ตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

(๑๒) พิจารณาการจัดสรรเงินส่วนแบ่งค่าใช้น้ำ ค่าธรรมเนียมการขออนุญาตใช้น้ำ และค่าปรับให้แก่กองทุนทรัพยากรน้ำตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง (๓) และ (๔)

(๑๓) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้ง การดำเนินงาน การเสริมสร้างความร่วมมือของ คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำ

(๑๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ หรือที่กฎหมายอื่นกำหนดให้ เป็นอำนาจหน้าที่ของ กนช. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๐ ให้ กนช. ทบทวนหรือปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามมาตรา ๑๙ (๑) ทุกห้าปี

คำอธิบายมาตรา ๒๐ : กำหนดให้มีการทบทวนแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทุก ๕ ปี

ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๙ (๑) หรือการทบทวนนโยบาย แผนงาน และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามวรรคหนึ่ง ให้ กนช. ชี้แจงเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน องค์กรผู้ใช้น้ำ ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กนช. กำหนด

นโยบาย แผนงาน และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ และให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำดังกล่าว

มาตรา ๒๑ ในระหว่างที่นโยบาย แผนงาน และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามมาตรา ๑๙ (๑) มีผลใช้บังคับอยู่ ให้ กนช. ติดตามและประเมินผลการดำเนินการ รวมทั้งพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่มีการเปลี่ยนแปลง และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีและเผยแพร่ต่อสาธารณะชนทุกปี

คำอธิบายมาตรา ๒๑ : กำหนดให้มีการจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำ ประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและเผยแพร่ต่อสาธารณะ

รายงานตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ผลการบริหารจัดการความสมดุลน้ำของแต่ละลุ่มน้ำ

(๒) การประสานงานและการใช้ข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ

(๓) ความพึงพอใจของประชาชนและข้อร้องเรียน ร้องทุกข์

(๔) การบังคับใช้กฎหมายและปัญหาอุปสรรค

(๕) ผลการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤต

(๖) สภาวะน้ำท่วม น้ำขาดแคลน

(๗) การบริหารโครงการหรือแผนงาน การพัฒนาในโครงการพัฒนาและอนุรักษ์น้ำ

(๘) ประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณของหน่วยงานต่างๆ ในด้านทรัพยากรน้ำ ทั้งในภาพรวมและในระดับลุ่มน้ำ

มาตรา ๒๒ ให้ กนช. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทน กนช. หรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ กนช. มอบหมาย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ กนช. หรือคณะกรรมการที่ กนช. มอบหมายมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้อภัยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๒๔ ให้กรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติและอนุกรรมการตามมาตรา ๒๒ ได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่น ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

คำอธิบายมาตรา ๒๔ : กำหนดให้ได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและอื่นๆ
หมายเหตุ : สมควรที่จะกำหนดให้มีค่าตอบแทนหรือไม่ เนื่องจาก กนช. มีภารกิจจำนวนมาก

มาตรา ๒๕ ให้กรมทรัพยากรน้ำทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ กนช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานกับหน่วยงานราชการต่างๆ ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) รวบรวมและจัดเตรียมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ และริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการใดๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของ กนช.

(๓) ช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำประจำสาขา ตามที่ได้รับร้องขอ

(๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

(๕) ศึกษา วิจัย เกี่ยวกับการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนและโครงการพัฒนา บริหารจัดการ บำรุงรักษา ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ต่อ กนช.

(๖) พัฒนาระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำและระบบเตือนภัย

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำตามจารีตประเพณี ภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน

(๘) จัดทำงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของ กนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๑๐) พิจารณาและเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการจัดทำหรือปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับหรือกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การพัฒนา การใช้ และการดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ กนช. มอบหมาย

ส่วนที่ ๒
ลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำ

.....

มาตรา ๒๖ การกำหนดลุ่มน้ำให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสภาพ อุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศน์ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และวิถีชีวิตของประชาชนด้วย พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้มีแผนที่แสดงเขตลุ่มน้ำแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา แผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๗ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๖ แล้ว ให้ กนช. แต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำนั้น ประกอบด้วย

คำอธิบาย : โครงสร้างและ องค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำ ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็น กรรมการ

(๒) ผู้แทนผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตลุ่มน้ำนั้นๆ โดยคัดเลือก กันเองจำนวนไม่เกินแปดคน เป็นกรรมการ

(๓) ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำนั้น โดยคัดเลือกกันเอง จำนวนไม่เกินแปดคน เป็นกรรมการ โดยให้มีผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำที่เป็นเกษตรกรอย่างน้อยกึ่งหนึ่ง

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ คัดเลือกมาจากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ ในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือผู้แทนสถาบันการศึกษาที่มีการ เรียนการสอนเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวนไม่เกินสี่คน

ให้เลขาธิการ กนช. แต่งตั้งกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) และหลักเกณฑ์และ วิธีการคัดเลือกกรรมการ (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามที่ กนช. กำหนด

ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ และเลือก กรรมการอีกสองคนเป็นรองประธานกรรมการ

มาตรา ๒๘ กรรมการลุ่มน้ำมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี แต่อาจได้รับแต่งตั้ง ใหม่ได้อีกไม่เกิน ๒ วาระติดต่อกันตามตัวบุคคล

มาตรา ๒๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๗
พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) กนช. มีมติให้ออกเพราะบกพร่อง ไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย
หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) พ้นจากการเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดย
ประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๓๐ ให้นำมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการลุ่มน้ำ
ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากร
น้ำโดยทั่วไปในเขตลุ่มน้ำ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

คำอธิบายมาตรา ๓๑ : กำหนด
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่ม
น้ำ

(๑) จัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการหรือกิจกรรมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้
ประโยชน์จากทรัพยากรในลุ่มน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน คำนึงถึงศักยภาพของลุ่มน้ำ และดำเนินการ
ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรน้ำ

(๒) จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤตในเขตลุ่มน้ำเสนอต่อ กนช. เพื่อพิจารณาให้
ความเห็นชอบและนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤตแห่งชาติ

(๓) ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ

(๔) ส่งเสริมและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

(๕) ศึกษาวิเคราะห์สมดุลน้ำในลุ่มน้ำ และลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการ
ออกใบอนุญาตใช้น้ำ

(๖) กำกับ ติดตาม ดูแลการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำตามมาตรา ๙๓

(๗) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรน้ำของคณะกรรมการลุ่ม
น้ำสาขา

(๘) จัดทำข้อตกลงระหว่างลุ่มน้ำต่างๆ ในกรณีมีการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ

(๙) ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อ
แหล่งน้ำหรือลุ่มน้ำนั้น

(๑๐) ให้ความเห็นชอบการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สี่ ในลุ่มน้ำนั้น

(๑๑) ให้ความเห็นและข้อเสนอต่อ กนช. ในการให้ความเห็นชอบการออกใบอนุญาต
การดำเนินกิจกรรมที่ใช้น้ำประเภทที่ห้า ในลุ่มน้ำนั้น

(๑๒) ดำเนินการไกล่เกลี่ยพิจารณาข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำที่เกิดขึ้น
ในกลุ่มน้ำ และให้มีผลบังคับใช้ตามมติของคณะกรรมการกลุ่มน้ำ

(๑๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวและการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการ
กลุ่มน้ำสาขาหรือองค์กรผู้ใช้น้ำ

(๑๔) ประสานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการกลุ่มน้ำอื่น องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นในการจัดการทรัพยากรน้ำ

(๑๕) พิจารณาสับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มน้ำอื่นๆ
การดำเนินการตามมาตรา ๓๑ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ต้องจัดให้มีการรับฟังความ
คิดเห็นประชาชนที่อยู่ในกลุ่มน้ำสาขาและผู้มีส่วนได้เสีย

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการกลุ่มน้ำมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มน้ำสาขาเพื่อ
ปฏิบัติหน้าที่ในเขตท้องที่ที่คณะกรรมการกลุ่มน้ำกำหนดในเขตกลุ่มน้ำที่ตนรับผิดชอบได้ตามที่
เห็นสมควร

คำอธิบายมาตรา ๓๒ : ให้
คณะกรรมการกลุ่มน้ำมีอำนาจในการ
แต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มน้ำสาขา

จำนวน องค์กรประกอบ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการตาม
วรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ กนช. กำหนด

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการกลุ่มน้ำสาขาที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

คำอธิบายมาตรา ๓๓ : อำนาจหน้าที่
ของคณะกรรมการกลุ่มน้ำสาขา

(๑) เสนอแผนงานและโครงการเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตกลุ่มน้ำสาขาต่อ
คณะกรรมการกลุ่มน้ำ เพื่อนำไปพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของแผนแม่บทการพัฒนา การบริหารจัดการ
การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตกลุ่มน้ำ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรน้ำในกลุ่มน้ำสาขาเสนอต่อคณะกรรมการกลุ่มน้ำเพื่อ
พิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๓) ดำเนินการจัดสรรน้ำประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ใน (๒)
ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มน้ำได้เห็นชอบแล้ว

(๔) ให้ความเห็นก่อนการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่ (๔) และ (๕) ในเขตกลุ่มน้ำสาขานั้น

(๕) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องใน
การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและ
การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ ในเขตกลุ่มน้ำสาขา

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายขององค์กรผู้ใช้น้ำ การสร้าง
จิตสำนึกแก่ประชาชนในการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการ
อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตกลุ่มน้ำสาขา

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการกลุ่มน้ำมอบหมาย

มาตรา ๓๔ให้นำมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับกับการประชุม
และการดำเนินการของคณะกรรมการกลุ่มน้ำและคณะกรรมการกลุ่มน้ำสาขาด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓ องค์กรผู้ใช้น้ำ

มาตรา ๓๕ เพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายหรือภารกิจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐนั้น ประกาศกำหนด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลที่จะรวมตัวกันเพื่อเป็นองค์กรผู้ใช้น้ำตามจารีตประเพณี หรือที่ได้จัดตั้งไว้ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๓๖ บุคคลหรือผู้ใช้น้ำตามจารีตประเพณี ในบริเวณใกล้เคียงกันและอยู่ในเขตลุ่มน้ำเดียวกันมีสิทธิรวมตัวกันจดทะเบียนก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ในหมู่สมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำ

วัตถุประสงค์ สถานะ อำนาจหน้าที่ การดำเนินงาน ระบบบัญชีและการเงินขององค์กรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำให้เป็นไปที่ กนช. กำหนด

มาตรา ๓๗ ระเบียบตามมาตรา ๓๖ จะกำหนดสถานะ หลักเกณฑ์การจัดตั้ง ภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์กรผู้ใช้น้ำให้แตกต่างกันในแต่ละลุ่มน้ำก็ได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสภาพอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศน์ วัฒนธรรม จารีตประเพณี วิถีชีวิตของประชาชน และความจำเป็นในการบริหารจัดการด้วย

มาตรา ๓๘ องค์กรผู้ใช้น้ำ อาจได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรผู้ใช้น้ำในการแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตามมาตรา ๑๙ (๑) และ (๒)

(๒) ให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ รวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงาน โครงการ หรือกิจกรรมในเรื่องดังกล่าว

(๓) เผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ตัวอย่างสมดุลและยั่งยืน

คำอธิบายมาตรา ๓๕ : ๑.กำหนดให้รัฐที่เกี่ยวข้องสนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ ๒. ไม่ตัดสิทธิองค์กรซึ่งจัดตั้งไว้ก่อนกฎหมายนี้ รวมทั้งองค์กรผู้ใช้น้ำตามจารีตประเพณี

คำอธิบายมาตรา ๓๖ : บุคคลในกลุ่มน้ำมีสิทธิที่จะรวมตัวจดทะเบียนก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ เพื่อดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้น้ำ การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

คำอธิบายมาตรา ๓๗ : เนื่องจากการร่วมตัวกันของประชาชน การดำเนินกิจกรรมมีความหลากหลาย ดังนั้นจึงกำหนดให้หลักเกณฑ์การจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำมีเงื่อนไขแตกต่างกันไปตามปัจจัยต่างๆ

คำอธิบายมาตรา ๓๘ : องค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งได้ขึ้นทะเบียนแล้วอาจได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมวด ๓
กองทุนทรัพยากรน้ำ

ส่วนที่ ๑

การจัดตั้งและวัตถุประสงค์ของกองทุน

มาตรา ๓๙ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนทรัพยากรน้ำ” ใน
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่
เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตาม
กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น

กองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ
คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาและองค์กรผู้ใช้น้ำ การพัฒนา ฟื้นฟู คุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
รวมทั้งการศึกษา วิจัย และการวางแผนแม่บทเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

- (๑) ทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) เงินงบประมาณประจำปีหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (๓) ส่วนแบ่งค่าใช้น้ำและค่าธรรมเนียมการขออนุญาตใช้น้ำตามพระราชบัญญัตินี้

ตามอัตราที่ กนช. กำหนด

(๔) ส่วนแบ่งค่าปรับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ตามอัตราที่ กนช. กำหนด

(๕) ภาษีที่เกี่ยวข้องกับน้ำตามที่กฎหมายกำหนด

(๖) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การ
ระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

(๗) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

(๘) เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของ
กองทุนทรัพยากรน้ำและดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนทรัพยากรน้ำตามพระราชบัญญัตินี้

รายได้ของกองทุนไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดิน

มาตรา ๔๐ ให้กองทุนทรัพยากรน้ำ มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๑ รวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินต่าง ๆ

(๒) ก่อตั้งสิทธิ หรือกระทำนิติกรรมใด ๆ

(๓) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตาม
วัตถุประสงค์ของกองทุน

คำอธิบายมาตรา ๓๙ :

๑. กำหนดให้กองทุนทรัพยากรน้ำ
เป็นองค์กรมหาชน อยู่ภายใต้
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

๒. ให้สำนักงานคณะกรรมการ
ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กรม
ทรัพยากรน้ำ) เก็บรักษาทรัพย์สิน

คำอธิบายมาตรา ๔๐ : กำหนดให้
กองทุนทรัพยากรน้ำสามารถถือ
กรรมสิทธิ์ ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติ
กรรมใดๆ

มาตรา ๔๑ เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำ
- (๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- (๓) สนับสนุนชุมชนหรือองค์กรผู้ใช้น้ำในการร่วมพัฒนา พื้นที่ คู่มือ และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
- (๔) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา วิจัยเพื่อพัฒนา พื้นที่ คู่มือ และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
- (๕) สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนา ฝึกอบรม และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา พื้นที่ คู่มือ และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
- (๖) ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

คำอธิบายมาตรา ๔๑ : กำหนดให้กองทุนทรัพยากรน้ำมีวัตถุประสงค์หลักคือสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำในระดับลุ่มน้ำ เพื่อให้กลไกคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำสามารถขับเคลื่อนปฏิบัติการได้จริง

ส่วนที่ ๒

การบริหารกองทุน

มาตรา ๔๒ ให้มีคณะกรรมการกองทุนคณะหนึ่งประกอบด้วย

- (๑) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ
 - (๒) อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมบัญชีกลาง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
 - (๓) ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำซึ่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติแต่งตั้งจำนวนสามคน
 - (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญด้านทรัพยากรน้ำ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการบริการ ด้านเศรษฐศาสตร์จำนวนสามคน
- ผู้จัดการกองทุนเป็นกรรมการและเลขานุการ และบุคคลอื่นไม่เกินสองคนซึ่งคณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการ
- หลักเกณฑ์ คุณสมบัติ หรือวิธีการสรรหาและพิจารณาคัดเลือกผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ และกรรมการทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่ กนช. กำหนด

คำอธิบายมาตรา ๔๒ : โครงสร้างของคณะกรรมการกองทุน

มาตรา ๔๓ ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบาย วางแผนและควบคุมดูแลกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน
- (๒) พิจารณาอนุมัติเงินกองทุนเพื่อใช้ในกิจการตามมาตรา ๔๑
- (๓) ให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการ แผนการใช้จ่ายเงิน และงบประมาณประจำปีของกองทุน

คำอธิบายมาตรา ๔๓ : อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน

(๔) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุมัติและการอนุมัติเงินกองทุน

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดสรรเงินกองทุน

(๗) ออกระเบียบการรับจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกจ่ายเงินกองทุน การใช้จ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

(๘) ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และพนักงานของกองทุน

(๙) ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของผู้จัดการกองทุนและการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทนผู้จัดการกองทุน

(๑๐) กำกับดูแลการดำเนินงานของผู้จัดการกองทุน

(๑๒) จัดทำงบการเงินและรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อ กนช.

(๑๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหรือตามที่ กนช.มอบหมาย

การออกระเบียบของคณะกรรมการกองทุนตาม (๗) ต้องได้รับความเห็นชอบจาก กนช.และกระทรวงการคลัง

มาตรา ๔๔ ให้นำมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับกรรมการผู้แทนคณะกรรมการกองทุนทรัพยากรน้ำตามมาตรา ๔๒ ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ให้นำมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับกับการประชุมและการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนทรัพยากรน้ำด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๔๖ ให้กองทุนมีผู้จัดการคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้แต่งตั้งตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ กนช. กำหนด

คำอธิบายมาตรา ๔๖ : กำหนดให้มีผู้จัดการกองทุน

ผู้จัดการกองทุนต้องเป็นผู้ซึ่งสามารถทำงานให้แก่กองทุนได้เต็มเวลา และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการแต่งตั้ง

(๓) มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับกิจการของกองทุน

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๒) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๔) เคยถูกไล่ออกหรือปลดออกจากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชนเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๕) มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับกองทุน หรือในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของกองทุน หรือได้รับประโยชน์ในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของกองทุน

มาตรา ๔๗ ผู้จัดการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

คำอธิบายมาตรา ๔๗ : ผู้จัดการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี ติดต่อกันไม่เกิน ๒ วาระ

มาตรา ๔๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้จัดการกองทุนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกองทุนกับผู้จัดการกองทุน

(๔) คณะกรรมการกองทุนมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ให้พ้นจากตำแหน่งเพราะทุจริตหรือบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๔๙ ผู้จัดการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

คำอธิบายมาตรา ๔๙ : อำนาจหน้าที่ของผู้จัดการกองทุน

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของกองทุน

(๒) เสนอเป้าหมาย แผนงาน โครงการ แผนการใช้จ่ายเงิน และงบประมาณประจำปีของกองทุนต่อคณะกรรมการกองทุน

(๓) ศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในด้านการลงทุนและด้านวิชาการของกิจการที่จะขอรับการอุดหนุนหรือกู้ยืมจากกองทุน

(๔) จัดทำงบการเงินและรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการกองทุน

(๕) ควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และพนักงานของกองทุนให้เป็นไปตามข้อบังคับ

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมายหรือตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง

มาตรา ๕๐ ในกิจการของกองทุนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้ผู้จัดการกองทุนเป็นผู้แทนของกองทุนเพื่อการนี้ผู้จัดการกองทุนอาจมอบอำนาจให้บุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ตำแหน่งผู้จัดการกองทุนว่างลงและยังไม่มีแต่งตั้งผู้จัดการกองทุนคนใหม่หรือในกรณีที่ผู้จัดการกองทุนไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นการชั่วคราว ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของกองทุนคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนผู้จัดการกองทุน

ให้ผู้รักษาการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้จัดการกองทุน

มาตรา ๕๒ ให้ผู้จัดการกองทุนได้รับค่าตอบแทนหรือประโยชน์อื่นตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดโดยความเห็นชอบของ กนช.โดยถือเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

คำอธิบายที่ ๕๒ : ให้ผู้จัดการกองทุนได้รับค่าตอบแทนตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

มาตรา ๕๓ การบัญชีของกองทุนให้จัดทำมาตรฐานการบัญชีรับรองทั่วไป โดยต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับกิจการของกองทุนและรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการกองทุนทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

บัญชีของกองทุนให้ถือตามปีงบประมาณ

มาตรา ๕๔ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณทุกปี ให้กองทุนจัดทำงบการเงินของกองทุนส่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบก่อนเสนอให้ กนช.ทราบ และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบต่อไป

หมวด ๔ การจัดสรรน้ำ

มาตรา ๕๕ การใช้น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะแบ่งเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) การใช้น้ำประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อการดำรงชีพ อุปโภคบริโภคในครัวเรือน

(๒) การใช้น้ำประเภทที่สอง ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อการเกษตรรายย่อย การอุตสาหกรรมในครัวเรือน

(๓) การใช้น้ำประเภทที่สาม ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อจาริตประเพณี รักษาระบบนิเวศและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

(๔) การใช้น้ำประเภทที่สี่ ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การบริการ การท่องเที่ยว การผลิตพลังงานไฟฟ้า การประปา และกิจการอื่นตามที่ กนช. กำหนด

(๕) การใช้น้ำประเภทที่ห้า ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อกิจการขนาดใหญ่ที่ใช้น้ำปริมาณมาก อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อขั้มลุ่มน้ำหรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง และกิจการอื่นตามที่ กนช. กำหนด

การกำหนดประเภทการใช้น้ำเพิ่มเติม ให้เป็นตามที่ กนช. ประกาศกำหนด

คำอธิบายมาตรา ๕๕ :

๑. กำหนดประเภทการใช้น้ำแบ่งเป็น ๕ ประเภทเพื่อความชัดเจน
๒. กำหนดให้ในกรณีที่มีความจำเป็น กนช. สามารถกำหนดประเภทการใช้น้ำเพิ่มเติมก็ได้

มาตรา ๕๖ การใช้น้ำประเภทที่สี่ ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำที่แหล่งน้ำนั้นตั้งอยู่

การใช้น้ำประเภทที่ห้า ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ก่อนออกใบอนุญาตการใช้น้ำ ให้มีการวิเคราะห์สมดุลน้ำในลุ่มน้ำและลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้องก่อน ถ้าหากมีปริมาณน้ำที่เพียงพอจึงจะอนุญาตได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การพักใช้หรือการเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่ กนช. ประกาศกำหนด

ห้ามมิให้จำหน่าย ถ่ายโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

มาตรา ๕๗ ในการยื่นขออนุญาตใช้น้ำตามมาตรา ๕๖ ผู้ขอต้องยื่นแผนการบริหารจัดการน้ำมาพร้อมกับคำขอด้วย

แผนการบริหารจัดการน้ำตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับแหล่งน้ำสาธารณะที่จะใช้ประมาณการปริมาณน้ำที่จะใช้หรือจะเก็บกักไว้เพื่อใช้ สถานที่เก็บกักน้ำ วิธีการใช้น้ำ รวมถึงการบำรุงรักษา พื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำสาธารณะนั้นด้วย

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่ผู้ขออนุญาตใช้น้ำมีสถานที่กักเก็บน้ำไว้โดยเฉพาะต้องดำเนินการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม และเมื่อเกิดภาวะน้ำขาดแคลน

แผนบริหารจัดการน้ำที่กักเก็บไว้ในภาวะน้ำท่วมอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันมิให้น้ำที่กักเก็บไว้ล้นออกไปนอกสถานที่กักเก็บน้ำจนอาจก่อให้เกิดน้ำท่วม หรือไปเพิ่มปริมาณน้ำที่ท่วมอยู่แล้วให้มากขึ้นไปอีก

แผนบริหารจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะการขาดแคลนน้ำอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการวิธีการใช้น้ำในระหว่างที่เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำ การลดปริมาณการใช้น้ำ การหาแหล่งน้ำทดแทน และอัตราความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนน้ำที่มีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๕๙ ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและอัตราค่าใช้น้ำ การใช้น้ำประเภทที่สี่และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่ห้า

มาตรา ๖๐ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในแหล่งน้ำสาธารณะมีอำนาจในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าใช้น้ำตามมาตรา ๕๙

ในกรณีที่แหล่งน้ำตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใด ให้ กนช. สั่งการให้หน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการดังกล่าว

คำอธิบายมาตรา ๕๖ :

๑. กำหนดให้การใช้น้ำตามประเภทที่ ๔ และ ๕ ต้องขออนุญาตและเสียค่าใช้น้ำ

๒. ก่อนออกใบอนุญาตต้องมีการวิเคราะห์สมดุลของน้ำในลุ่มน้ำว่ามีเพียงพอหรือไม่

๓. ห้ามมิให้จำหน่าย โอนใบอนุญาตใช้น้ำ

คำอธิบายมาตรา ๕๗ : ในการขออนุญาตใช้น้ำกำหนดให้ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นแผนการบริหารจัดการน้ำประกอบการขออนุญาตด้วย

คำอธิบายมาตรา ๕๘ : กรณีที่มีสถานที่กักเก็บน้ำ ผู้ขออนุญาตจะต้องทำแผนการบริหารจัดการน้ำที่กักเก็บ โดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วมหรือเกิดภาวะขาดแคลนน้ำประกอบการขออนุญาตด้วย

คำอธิบายมาตรา ๕๙ : ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและอัตราค่าใช้น้ำ

มาตรา ๖๑ ในการออกใบอนุญาตการใช้ น้ำ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจกำหนดเงื่อนไขการใช้ น้ำที่ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติไว้ในใบอนุญาตด้วยก็ได้

การกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดในเรื่องเกี่ยวกับปริมาณน้ำสูงสุด ที่จะอนุญาตให้มีการใช้หรือเก็บกักไว้เพื่อใช้ กำหนดเวลาที่จะนำ น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะขึ้นมาใช้ บริเวณที่จะให้นำน้ำขึ้นมาได้ สถานที่เก็บกักน้ำ และบริเวณที่จะใช้น้ำ ตลอดจนเงื่อนไขอื่น อันจำเป็นแก่การควบคุมปริมาณและคุณภาพของน้ำ

คำอธิบายมาตรา ๖๑ : ในการออกใบอนุญาตใช้น้ำอาจกำหนดเงื่อนไขท้ายใบอนุญาตด้วยก็ได้

มาตรา ๖๒ ใบอนุญาตการใช้ น้ำที่ออกไปแล้วนั้นถ้าต่อมากฎหมายหรือสาระสำคัญของพหุติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป หรือมีเหตุสำคัญเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำหรือ กนช. แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขการใช้ น้ำที่ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติได้

มาตรา ๖๓ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ การควบคุมการใช้ น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตการใช้ น้ำต้องติดตั้งเครื่องมือวัดปริมาณน้ำที่ใช้และการเก็บข้อมูลที่เป็นเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กนช. ประกาศกำหนด

มาตรา ๖๔ เมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับใบอนุญาตการใช้ น้ำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามเงื่อนไขในใบอนุญาต หรือตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำหรือ กนช. แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินสองเดือน และถ้าเป็นกรณีสำคัญจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเสียก็ได้

คำอธิบายมาตรา ๖๔ : หากผู้ขอใบอนุญาตกระทำความผิดตาม พ.ร.บ. นี้ หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขท้ายใบอนุญาตพนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้เป็นเหตุให้เพิกถอนใบอนุญาตใช้น้ำได้

เมื่อมีเหตุที่จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต พนักงานเจ้าหน้าที่อาจมีคำเตือนให้บุคคลนั้นปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดก่อน หากผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดจึงจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้

หมวด ๕
การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤต

.....
ส่วนที่ ๑

การป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำ
.....

มาตรา ๖๕ ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะการขาดแคลนน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตขาดแคลนน้ำและกำหนดการแบ่งปันน้ำ โดยกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณเพียงใด การแบ่งปันน้ำตามวรรคหนึ่งต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและให้ผู้ใช้น้ำต้องเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ ให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขตขาดแคลนน้ำตามจำนวนที่เหมาะสม

เมื่อภาวะขาดแคลนน้ำได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำประกาศในราชกิจจานุเบกษายกเลิกเขตขาดแคลนน้ำ

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง อันอาจเกิดจากปริมาณน้ำฝนที่ลดลงมากหรือกรณีอื่นใด ที่มีผลถึงขนาดที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ หรือการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศภาวะการขาดแคลนน้ำฉุกเฉินในพื้นที่นั้น และกำหนดวิธีการใช้น้ำและการแบ่งปันน้ำในพื้นที่เพื่อบรรเทาภาวะขาดแคลนน้ำนั้น

การกำหนดวิธีการใช้น้ำเมื่อเกิดภาวะการขาดแคลนน้ำฉุกเฉิน ได้แก่ การลดปริมาณการใช้ หรือห้ามมิให้มีการใช้น้ำบางประเภทเกินกว่าจำเป็นเพื่อการอุปโภคบริโภค

มาตรา ๖๗ ในกรณีมีความจำเป็นต้องนำน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่งเพื่อบรรเทาภาวะขาดแคลนน้ำ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการดังกล่าวได้เท่าที่จำเป็นในการบรรเทาภาวะขาดแคลนนํานั้น

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่เกิดภาวะขาดแคลนน้ำในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งหรือหลายท้องที่ รัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งเก็บกักน้ำไว้ตามความจำเป็นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นต้องเฉลี่ยน้ำเพื่อประโยชน์สาธารณะตามปริมาณและวิธีการที่กำหนด ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้เก็บกักน้ำดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนตามความเป็นธรรมจากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่เก็บกักไว้ แต่ถ้าบุคคลใดเก็บกักน้ำไว้เกินกว่าความจำเป็น ให้รัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งตามความเห็นสมควรเพื่อนำน้ำส่วนที่เกินมาใช้สอยเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยผู้ใช้นั้นจะเรียกร้องค่าทดแทนหรือค่าเสียหายใดๆ มิได้

คำอธิบายมาตรา ๖๕ : เมื่อเกิดภาวะขาดแคลนน้ำให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจในการประกาศกำหนดเขตขาดแคลนน้ำ และกำหนดมาตรการแบ่งปันน้ำ

คำอธิบายมาตรา ๖๖ : หากเป็นการขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรงเกินกว่าที่คณะกรรมการลุ่มน้ำจะสามารถบริหารจัดการได้ ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีประกาศภาวะการขาดแคลนน้ำฉุกเฉิน กำหนดวิธีการใช้น้ำ การแบ่งปันน้ำ สั่งให้ลดปริมาณการใช้น้ำ หรือห้ามการใช้น้ำบางประเภทเกินกว่าจำเป็น

คำอธิบายมาตรา ๖๗ : กรณีของการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำเพื่อแก้ไขปัญหขาดแคลนน้ำ รัฐมนตรีต้องได้รับความเห็นชอบจาก กนช.

คำอธิบายมาตรา ๖๘ : ในกรณีที่เอกชนกักเก็บน้ำตามความจำเป็น แต่หน่วยงานราชการต้องการใช้น้ำดังกล่าว ต้องจ่ายค่าทดแทนตามความเป็นธรรม

มาตรา ๖๙ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะการขาดแคลนน้ำในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีฉุกเฉินที่มีการขาดแคลนน้ำเกิดขึ้นโดยฉับพลัน

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบ การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำ การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่ การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งอยู่ในภาวะการขาดแคลนน้ำ และการประสานงานกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือหน่วยงานอื่นเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะการขาดแคลนน้ำ

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

มาตรา ๗๐ เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำขึ้นแล้วให้เสนอ กนช. ให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในกรณีให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำ รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้าง หรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตลุ่มน้ำนั้น เป็นผู้รับผิดชอบประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผน

มาตรา ๗๑ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ ทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะการขาดแคลนน้ำ

คำอธิบายมาตรา ๖๙ : กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะขาดแคลนน้ำ และส่งให้ กนช. พิจารณาให้ความเห็นชอบ

คำอธิบายมาตรา ๗๐ : เมื่อ กนช. ให้ความเห็นชอบแล้วให้จัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือ

คำอธิบายมาตรา ๗๑ : ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเป็นผู้ติดตามการดำเนินงานตามแผนดังกล่าว

ส่วนที่ ๒

อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำ

คำอธิบายส่วนที่ ๒ : อำนาจของ
พนักงานเจ้าหน้าที่ในยามเกิดภาวะ
ขาดแคลนน้ำ

.....
มาตรา ๗๒ เพื่อประโยชน์ของการบรรเทาภาวะการขาดแคลนน้ำให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวม
ข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำได้

มาตรา ๗๓ ในกรณีที่มีความจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อ
ก่อสร้าง วางสิ่งของ สุนัขผ่านที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใดๆ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไข
ภาวะการขาดแคลนน้ำได้ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินทราบล่วงหน้าไม่น้อย
กว่าสามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการ ทั้งนี้ต้องแสดงวัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้ที่ดินและ
วันเวลาที่จะใช้ประโยชน์ที่ดินด้วย

ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะจากการขาดแคลนน้ำ ให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้ที่ดินเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

การดำเนินการตามมาตรานี้ ให้กำหนดค่าทดแทนตามความเป็นธรรมในการใช้ที่ดิน
และค่าเสียหายอันอาจเกิดขึ้นจากการใช้ที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินด้วย

มาตรา ๗๔ การที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในที่ดินของบุคคลใดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม
มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ ให้กระทำในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่จำเป็นจะต้องมีการดำเนินการต่อเนื่องจากเวลาที่กำหนด
ตามวรรคหนึ่งหรือมีกรณีฉุกเฉิน จะดำเนินการในเวลาอื่นนอกจากเวลาดังกล่าวตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๗๕ ในกรณีที่มีความจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งกำหนดให้
บุคคลใดต้องปฏิบัติตามใดๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำตามหลักเกณฑ์ที่พนักงาน
เจ้าหน้าที่กำหนดก็ได้ ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวต้องเสียค่าใช้จ่ายในการนี้ และการปฏิบัติตามดังกล่าว
มิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์เฉพาะตนเพียงผู้เดียว ให้กำหนดค่าทดแทนตามความเหมาะสมเพื่อจ่าย
ให้แก่บุคคลนั้น

มาตรา ๗๖ ห้ามมิให้บุคคลใดเอาไป ยักย้าย ทำอันตราย หรือทำให้เสียหายแก่
สิ่งก่อสร้าง สิ่งของหรืออุปกรณ์ใดๆ หรือละเมิดมาตรการใดๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีขึ้นเพื่อ
ป้องกันและแก้ไขภาวะการขาดแคลนน้ำ

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้
ผู้กระทำแก้ไขให้กลับคืนดังเดิม ถ้าผู้นั้นไม่ยินยอมกระทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ
โดยผู้นั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าว

ส่วนที่ ๓

การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

.....

มาตรา ๗๗ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำท่วมในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีฉุกเฉินที่มีน้ำท่วมเกิดขึ้นโดยฉับพลัน โดยในการจัดทำแผนต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศน์ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่นั้นประกอบด้วย

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม หน่วยงานผู้รับผิดชอบ การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วม การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ วิธีการระบายน้ำที่รวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการให้น้ำระบายไปตามแนวทางที่กำหนด วิธีการกักเก็บน้ำเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป การประสานงานกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือหน่วยงานอื่นเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำท่วม

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

มาตรา ๗๘ การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วม ต้องพิจารณาทั้งความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจริง และความเสี่ยงที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจากน้ำท่วมบนพื้นดินและน้ำท่วมชายฝั่งทะเล โดยความเสี่ยงนั้นอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของประชาชน ความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ สิ่งปลูกสร้าง และ สิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการความเสี่ยงตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น การวิเคราะห์ความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การลดความเสี่ยง การลดเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ปรับสมดุลปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง หรือการดำเนินการอื่นๆที่เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงซึ่งรวมถึงการดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันน้ำท่วมด้วย

ข้อมูลการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วม อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญที่แสดงถึงแผนที่ แผนการดำเนินการ และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปลูกสร้างทั้งที่จำเป็นต้องมีการสร้างใหม่ รื้อถอน หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม การรักษาและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การลดหรือการเพิ่มปริมาณน้ำในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเพื่อแก้ไขภาวะน้ำท่วม ทางไหลของน้ำทั้งที่ผ่านทางแม่น้ำ ทางน้ำอื่น และชายฝั่ง ระบบการระบายน้ำงบประมาณในการดำเนินการ กฎหมายที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม รวมถึงต้องมีการให้ความรู้แก่ประชาชน และวิธีการเตือนภัยเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วมขึ้น

มาตรา ๗๙ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำดำเนินการจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วมขึ้น เพื่อเตือนภัยอันตรายที่อาจก่อให้เกิดภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยพิจารณาจากปริมาณน้ำฝนที่สามารถวัดได้ในพื้นที่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง อัตราการไหลของน้ำบนผิวดิน และน้ำในทะเลอาณาเขตในพื้นที่ลุ่มน้ำนั้น หรือข้อมูลอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็ข้อมูลดิบ หรือข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์เป็นอย่างดีแล้ว และคณะกรรมการลุ่มน้ำเห็นว่าเป็นข้อมูลที่อาจบ่งชี้ว่าจะเกิดภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ขึ้น

มาตรา ๘๐ เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมขึ้นแล้วให้เสนอ กนช. ให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในการนี้ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้าง หรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตลุ่มน้ำนั้น เป็นผู้รับผิดชอบประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๘๑ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ ทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม

มาตรา ๘๒ ในกรณีมีความจำเป็นต้องนำน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่งเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการดังกล่าวได้เท่าที่จำเป็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมนั้น

ส่วนที่ ๔

อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

.....

มาตรา ๘๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมได้

ในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจทำลายรั้วกีดขวางหรือตัดฟันต้นไม้ ขุดดิน ปิดกั้นแนวเขตที่ดิน รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างซึ่งมิใช่เป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของบุคคลใด ๆ หรือดำเนินการอื่นใดเท่าที่จำเป็นแก่การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมได้ แต่ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลนั้นตามความเป็นธรรม

คำอธิบายส่วนที่ ๔ : อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในยามเกิดภาวะน้ำท่วม

มาตรา ๘๔ ในกรณีที่มีความจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สืบน้ำหรือระบายน้ำผ่านที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใดๆ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมได้ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการ ทั้งนี้ต้องแสดงวัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้ที่ดินและวันเวลาที่จะใช้ประโยชน์ที่ดินด้วย

ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณภัยจากน้ำท่วม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้ที่ดินเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

การดำเนินการตามมาตรานี้ ให้กำหนดค่าทดแทนตามความเป็นธรรมในการใช้ที่ดิน และค่าเสียหายอันอาจเกิดขึ้นจากการใช้ที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินด้วย

มาตรา ๘๕ การที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในที่ดินของบุคคลใดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๔ ให้กระทำในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่จำเป็นจะต้องมีการดำเนินการต่อเนื่องจากเวลาที่กำหนด ตามวรรคหนึ่งหรือมีกรณีฉุกเฉิน จะดำเนินการในเวลาอื่นนอกจากเวลาดังกล่าวตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๘๖ ในกรณีที่มีความจำเป็นให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งกำหนดให้ บุคคลใดต้องปฏิบัติตามใดๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมตามหลักเกณฑ์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ กำหนดก็ได้ ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวต้องเสียค่าใช้จ่ายในการนี้ และการปฏิบัติตามดังกล่าวมิได้ เป็นไปเพื่อประโยชน์เฉพาะตนเพียงผู้เดียว ให้กำหนดค่าทดแทนตามความเหมาะสมเพื่อจ่ายให้แก่ บุคคลนั้น

มาตรา ๘๗ ห้ามมิให้บุคคลใดเอาไป ยักย้าย ทำอันตราย หรือทำให้เสียหายแก่ สิ่งก่อสร้าง สิ่งของหรืออุปกรณ์ใดๆ หรือละเมิดมาตรการใดๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีขึ้นเพื่อ ป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ ผู้กระทำแก้ไขให้กลับคืนดังเดิม ถ้าผู้นั้นไม่ยินยอมกระทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ โดยผู้นั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าว

หมวด ๖
มาตรการอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรน้ำ

.....
ส่วนที่ ๑
พื้นที่ต้นน้ำ

.....
มาตรา ๘๘ ในกรณีที่ กนช. เห็นว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สมควรสงวนไว้เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ให้ กนช. เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

คำอธิบายมาตรา ๘๘ : ภูเขา พื้นที่ต้นน้ำลำธารซึ่งยังมิได้กำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ให้ กนช. มีอำนาจในการเสนอให้กำหนดพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

.....
ส่วนที่ ๒
พื้นที่ชุ่มน้ำ

.....
มาตรา ๘๙ เพื่อสงวนพื้นที่ชุ่มน้ำไว้เป็นแหล่งรองรับน้ำและแหล่งกักเก็บน้ำ รวมทั้งเป็นแหล่งอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการสำรวจและจัดทำข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ พื้นที่ชุ่มน้ำระดับประเทศและพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

คำอธิบายมาตรา ๘๙ : นำมติคณะรัฐมนตรีซึ่งกำหนดเรื่องมาตรการการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำมากำหนดไว้

การขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำตามวรรคหนึ่งให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายด้วย

หลักเกณฑ์การจำแนกพื้นที่ชุ่มน้ำและวิธีการขึ้นทะเบียนให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

ในการขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำ อาจกำหนดมาตรการอนุรักษ์ คุ้มครองและฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๙๖ ด้วยก็ได้

มาตรา ๙๐ เมื่อพื้นที่ชุ่มน้ำใดได้ขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำตามมาตรา ๘๙ แล้ว ห้ามมิให้บุคคลหรือหน่วยงานใดดำเนินกิจกรรมหรือโครงการทั้งในเขตพื้นที่หรือนอกเขตพื้นที่ชุ่มน้ำที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติต่อพื้นที่ชุ่มน้ำ เว้นแต่จะได้นำการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

คำอธิบายมาตรา ๙๐ : เพื่อเป็นการรักษาพื้นที่รองรับน้ำและแหล่งกักเก็บน้ำ รวมทั้งคุณค่าในเชิงระบบนิเวศ วางหลักการห้ามมิให้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชุ่มน้ำ ไม่ว่าโครงการนั้นจะอยู่ในเขตพื้นที่ชุ่มน้ำหรือนอกเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ เว้นแต่ได้ดำเนินการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา หรือองค์กรผู้ใช้น้ำ อาจทำความเข้าใจและขอเสนอแนะต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกอบการพิจารณารายงานการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติด้วยก็ได้

มาตรา ๙๑ ในกรณีที่พื้นที่ชุ่มน้ำระดับประเทศหรือระดับท้องถิ่นนั้นยังมิได้กำหนดให้เป็นพื้นที่คุ้มครองตามกฎหมายใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสำรวจแนวเขตและจัดทำหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามประมวลกฎหมายที่ดิน

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในท้องที่และผู้มีส่วนได้เสียอย่างทั่วถึง

การกำหนดขอบเขตหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงอาจไม่ตรงตามที่ขึ้นทะเบียนทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำก็ได้ แต่ให้แจ้งต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำอธิบายมาตรา ๙๑ : ในกรณีพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีกำหนดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสำรวจและทำแนวเขตหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

มาตรา ๙๒ เมื่อพื้นที่ใดได้ขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำตามมาตรา ๘๙ แล้ว ให้ถือว่าเป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยผังเมืองด้วย

คำอธิบายมาตรา ๙๒ : กำหนดให้พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นพื้นที่สีเขียว (อนุรักษ์) ตามกฎหมายว่าด้วยผังเมือง

มาตรา ๙๓ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่น ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่ในการกำกับ ความคุม การบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามมาตรา ๘๙

คำอธิบายมาตรา ๙๓ : ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ควบคุมและบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

มาตรา ๙๔ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ติดตาม ประเมินสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งที่ขึ้นทะเบียนและไม่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๘๙ และรายงานต่อ กนช. ปีละหนึ่งครั้ง

คำอธิบายมาตรา ๙๔ : ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่ในการติดตาม ประเมินสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำ

ส่วนที่ ๓ แหล่งน้ำขนาดเล็ก

มาตรา ๙๕ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการน้ำ ให้ กนช. ประสานงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งน้ำขนาดเล็กในเขตพื้นที่จัดทำทะเบียนแหล่งน้ำขนาดเล็กส่งไปยังคณะกรรมการลุ่มน้ำอันเป็นที่ตั้งของแหล่งน้ำนั้นปีละหนึ่งครั้ง และให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็กของลุ่มน้ำต่อไป

หลักเกณฑ์และรายละเอียดการจัดทำทะเบียนให้เป็นไปตามที่ กนช. กำหนด

คำอธิบายมาตรา ๙๕ : ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสำรวจแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ปกครองของตนเองและส่งให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเพื่อใช้วางแผนในการบริหารจัดการน้ำ

ส่วนที่ ๔
มาตรการอนุรักษ์

.....

มาตรา ๙๖ ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคุ้มครองสภาพแหล่งน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเรื่องดังต่อไปนี้

คำอธิบายมาตรา ๙๖ : ให้อำนาจ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบ ของ กนช. กำหนดมาตรการคุ้มครอง และอนุรักษ์แหล่งน้ำ

(๑) ห้ามดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ

(๒) กำหนดมาตรการในการสงวน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรน้ำตามความเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น

(๓) กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือมิให้กระทบกระเทือน ต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติ

(๔) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น หลักเกณฑ์การใช้ที่ดินที่กำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้เรื่องใด เรื่องหนึ่งใช้บังคับเป็นการทั่วไปทุกท้องที่ หรือให้ใช้บังคับเฉพาะท้องที่ใดท้องที่หนึ่งก็ได้

ในกรณีที่มีกฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง หรือกฎหมายอื่นกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณเดียวกันหรือ ในเรื่องเดียวกัน ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้บังคับตามกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง

ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรลุ่มน้ำดำเนินการจัดทำ แผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับกฎกระทรวง

มาตรา ๙๗ เมื่อได้มีกฎกระทรวงตามมาตรา ๙๖ ใช้บังคับแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ ประโยชน์ที่ดินแตกต่างหรือขัดกับข้อกำหนดในกฎกระทรวงนั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่กรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่ได้ใช้ประโยชน์ ที่ดินมาก่อนที่จะมีกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งใช้บังคับ และจะใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไป แต่ถ้า รัฐมนตรีเห็นว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไปอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือถึงเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือ ระงับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และภายในระยะเวลาที่เห็นสมควรได้ แต่ ถ้าการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวทำให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นต้องเสียหาย หรือขาด ประโยชน์ที่เคยได้รับเกินสมควร ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนตามความเป็นธรรมด้วย

มาตรา ๙๘ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ พื้นฟูและสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร น้ำ พื้นที่ดินน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ และแหล่งน้ำขนาดเล็กอย่างสมดุลและยั่งยืน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อการนี้

ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งต้องไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตท้องที่การปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี สิทธิเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

มาตรา ๙๙ ในกรณีที่เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ หน่วยงานของรัฐหรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดูแลทรัพยากรน้ำในบริเวณที่เกิดความเสียหายนั้น มีอำนาจ ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสม จะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

คำอธิบายมาตรา ๙๘ : ๑. กำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์ พื้นฟูและสนับสนุนการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรน้ำ ๒. ประชาชนใน ท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สามารถเข้าชื่อกันเพื่อเสนอ ข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำได้ด้วย

คำอธิบายมาตรา ๙๙ : กรณีเกิด ความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ ให้ หน่วยงานรัฐหรือองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ ผู้สร้างเสียหายดำเนินการแก้ไข ภายในระยะเวลาที่กำหนด

หมวด ๗

การควบคุมและตรวจตราแหล่งน้ำสาธารณะ

.....

มาตรา ๑๐๐ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำผิดตาม พระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดิน อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะของ บุคคลใดในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจค้น กัก ยึดหรืออายัดเอกสาร หรือสิ่งใดที่เกี่ยวข้องได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการตรวจค้น กัก ยึด หรืออายัดเอกสาร หรือสิ่งใดที่เกี่ยวข้อง มาบังคับใช้ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยอนุโลม

คำอธิบายมาตรา ๑๐๐ : การตรวจ ค้น ยึด อายัด ให้เป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ อาญา

มาตรา ๑๐๑ ห้ามมิให้บุคคลใดเท ทิ้ง หรือระบายสิ่งใดๆ ให้ปะปนไปในน้ำ หรือลงใน ที่ดินที่มีผลโดยตรงไปยังแหล่งน้ำสาธารณะ อันอาจเป็นเหตุทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่ น้ำ หรือทำให้น้ำ มีสภาพเป็นพิษจนน่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของบุคคล

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีอำนาจในการร้องทุกข์กล่าวโทษ หรือฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย

มาตรา ๑๐๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตาม สมควร บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๘

ความรับผิดทางแพ่งในกรณีที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ

.....

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำโดยผิดกฎหมายทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ หรือใช้ทรัพยากรน้ำโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

ถ้าความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำเกิดจากวัตถุหรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นพิษ ผู้ครอบครองหรือควบคุมวัตถุหรือสิ่งอื่นใดนั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้นแม้จะมีได้เกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา นี้ให้รวมถึง

(๑) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการกำจัด เคลื่อนย้ายสิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทำให้สิ่งนั้นหมดสภาพความเป็นอันตรายหรือความเป็นพิษ ตลอดจนการนำเอาของนั้นมาเก็บ กัก หรือรักษาไว้

(๒) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการทำให้ทรัพยากรน้ำกลับคืนสู่สภาพเดิม

(๓) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการช่วยเหลือบุคคล หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นเนื่องในความเสียหายนั้น

(๔) ค่าดำเนินงานต่างๆ ของรัฐในการประเมินความเสียหายและประเมินค่าใช้จ่ายในการเยียวยาผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของบุคคล

(๕) ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่รัฐได้จ่ายในการดำเนินการใดๆ เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมาย เช่น ค่าใช้จ่ายที่รัฐจ่ายเป็นค่าทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ค่าใช้จ่ายในการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินคดีในศาล และค่าธรรมเนียมศาล

(๖) มูลค่าของทรัพยากรน้ำที่ต้องเสียหายหรือถูกใช้ไปโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย

(๗) ค่าเสียหายที่เกิดจากการใช้งบประมาณของรัฐหรือจากแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อใช้ในการบำบัดฟื้นฟูและบูรณะความเสียหายของทรัพยากรน้ำให้คืนกลับสู่สภาพเดิม

(๘) ค่าเสียโอกาสในการนำงบประมาณหรือเงินทุนที่ใช้ตาม (๗) ไปลงทุนในโครงการอื่นของรัฐเพื่อสังคมโดยรวม

(๙) ค่าเสียหายต่อเนื่องอื่นๆ อันพึงเกิดในอนาคต

ในกรณีที่เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ หรือการใช้น้ำโดยไม่มีสิทธิ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในแหล่งน้ำที่เกิดความเสียหายดำเนินการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

ในกรณีที่แหล่งน้ำที่เกิดความเสียหายตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใด ให้ กนช.สั่งการให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการดังกล่าว

ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีในศาลเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องสำหรับกรณีที่ทรัพยากรน้ำเสียหายได้ตามที่หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลทรัพยากรน้ำนั้นมีค่าขอ

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนที่เป็นนิติบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรผู้ใช้น้ำ สามารถดำเนินคดีเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนตามบทบัญญัติมาตรา นี้ได้

คำอธิบายมาตรา ๑๐๓ : ๑. การใช้
น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต การทำความ
เสียหายต่อทรัพยากรน้ำ รวมทั้ง
ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟู ให้หน่วยงาน
รัฐสามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย
หรือสินไหมทดแทน

๒.) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กร
ผู้ใช้น้ำสามารถฟ้องร้องเรียก
ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนได้
อีกทางหนึ่งด้วย

มาตรา ๑๐๔ ในกรณีที่มีความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำเกิดจากการกระทำของลูกจ้าง
ตัวแทน หรือผู้รับจ้าง ให้นายจ้าง ตัวการ หรือผู้ว่าจ้างของบุคคลนั้นต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่า
สินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายตามความในหมวดนี้ด้วย ทั้งนี้ ให้นำหลักเกณฑ์ความรับผิดของ
นายจ้าง ตัวการ และผู้ว่าจ้างในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ที่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำเป็นนิติบุคคล ให้ผู้แทนนิติบุคคล
กรรมการผู้มีอำนาจ หรือผู้จัดการของนิติบุคคลนั้นต้องร่วมรับผิดกับนิติบุคคลดังกล่าวด้วย ถ้าการ
กระทำของผู้ขึ้นไม่มาโดยทางตรงหรือทางอ้อมมีส่วนทำให้นิติบุคคลนั้นกระทำการดังกล่าว

มาตรา ๑๐๕ ในกรณีที่ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำได้กระทำตามคำสั่ง
ตามมาตรา ๘๖ และมีผลเป็นการขัดหรือบรรเทาความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำกลับคืนสู่
สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ ให้มีผลเป็นการลดจำนวน
ค่าสินไหมทดแทนตามส่วนที่ได้กระทำ

คำอธิบายมาตรา ๑๐๕ : กรณีเป็น
การกระทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่
เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

หมวด ๘

การพิจารณาข้อพิพาทและการอุทธรณ์

.....

มาตรา ๑๐๖ การดำเนินการระงับข้อพิพาทและการอุทธรณ์ให้เป็นไปตามบทบัญญัติ
ในหมวดนี้ เว้นแต่จะมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือสัญญา กำหนดว่าด้วยการระงับข้อพิพาทและการ
อุทธรณ์ไว้เป็นอย่างอื่น

คำอธิบายมาตรา ๑๐๖ : หากไม่มี
กฎหมายเฉพาะกำหนดวิธีการระงับ
ข้อพิพาทหรือการอุทธรณ์ไว้เป็นอย่าง
อื่น ให้ปฏิบัติตามหมวดนี้

มาตรา ๑๐๗ ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตใช้น้ำ ผู้ได้รับใบอนุญาตใช้น้ำ องค์กรผู้ใช้
คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา คณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียไม่พอใจคำสั่ง ระเบียบ
ข้อบังคับ มติ ประกาศ หรือกำหนดใดๆ ของ กนช. คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา
หรือพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วแต่กรณี ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อ กนช. ได้

คำอธิบายมาตรา ๑๐๗ : ๑.
กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้รับ
ใบอนุญาต องค์กรผู้ใช้
คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการ
ลุ่มน้ำสาขา ในกรณีมีข้อพิพาท
หรือไม่เห็นด้วยกับคำสั่ง ระเบียบ
ข้อบังคับ มติ ประกาศสามารถยื่น
อุทธรณ์ต่อ กนช. เพื่อให้มีคำวินิจฉัย
ได้
๒. การอุทธรณ์ไม่ตัดสิทธิ์ในการฟ้อง
คดี

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับจากวันที่ได้รับ
แจ้งคำสั่งหรือนับแต่วันที่ได้ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือข้อกำหนด

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการยื่นอุทธรณ์และวิธีการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไป
ตามระเบียบที่ กนช. กำหนด

การอุทธรณ์ตามวรรคสอง ไม่เป็นการทุเลาบังคับตามคำสั่ง เว้นแต่ กนช. จะสั่งเป็น
อย่างอื่นเป็นการชั่วคราวก่อนการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์

ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสนอคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับ
แต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์

มาตรา ๑๐๘ การวินิจฉัยข้อพิพาทและการอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง กนช. อาจตั้ง
อนุกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งหรือหลายคณะเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่
กนช. มอบหมาย

คำอธิบายมาตรา ๑๐๘ : ในการ
วินิจฉัยข้อพิพาทและการอุทธรณ์
กนช.อาจตั้งอนุกรรมการเฉพาะเพื่อ
พิจารณาหรือดำเนินการอย่างไร
อย่างหนึ่งก็ได้

ให้นำมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับกับการประชุม
และการดำเนินการของอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

หมวด ๑๐
บทกำหนดโทษ

.....

มาตรา ๑๐๙ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบายมาตรา ๑๐๙ : ความผิดกรณีกักน้ำพุ หรือน้ำที่ไหลตามธรรมชาติผ่านที่ดินครอบครองเกินความจำเป็นและสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดขัดขวาง กีดกันการใช้สิทธิตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบายมาตรา ๑๑๐ : ความผิดกรณีขัดขวาง กีดกันไม่ให้ชุมชน ชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมใช้สิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรน้ำ

มาตรา ๑๑๑ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบายมาตรา ๑๑๑ : ความผิดกรณีการฝ่าฝืนคำสั่งเรียกเอกสารหรือให้ชี้แจง

มาตรา ๑๑๒ ผู้ใดฝ่าฝืนกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๕๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบายมาตรา ๑๑๒ : ความผิดกรณีการใช้น้ำประเพณีที่ ๔ และประเภทที่ ๕ โดยไม่ได้รับอนุญาต

มาตรา ๑๑๓ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๗๒ มาตรา ๗๓ มาตรา ๗๖ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๖ มาตรา ๘๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบายมาตรา ๑๑๓ : ความผิดฐานขัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤต

มาตรา ๑๑๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบายมาตรา ๑๑๔ : ความผิดกรณีดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยมีได้ศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

มาตรา ๑๑๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบายมาตรา ๑๑๕ : ความผิดกรณีฝ่าฝืนหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคุ้มครองสภาพแหล่งน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

มาตรา ๑๑๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษ ดังนี้

คำอธิบายมาตรา ๑๑๖ : ฝ่าฝืนกรณีเททิ้ง หรือระบายสิ่งใดๆ ให้ปะปนไปในน้ำ หรือลงในที่ดินที่มีผล

(๑) ในกรณีที่ทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่ น้ำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยตรงไปยังแหล่งน้ำสาธารณะ อันอาจเป็นเหตุทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่ น้ำ หรือทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษ

(๒) ในกรณีที่ทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษจนน่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๗ ผู้ใดครอบครอง รุกล้ำหรือปลูกสร้างสิ่งใดในแหล่งน้ำสาธารณะโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบายมาตรา ๑๑๗ : ความผิดกรณีบุกรุกครอบครองแหล่งน้ำสาธารณะโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๑๑๘ ในกรณีที่ดินบุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้แทน นิติบุคคล กรรมการผู้มีอำนาจ หรือผู้จัดการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดนั้น

คำอธิบายมาตรา ๑๑๘ : ความผิดกรณีนิติบุคคล

หมายเหตุ : ต้องแก้ไขให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๑๙ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการกำหนดกลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๖ หรือยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการกลุ่มน้ำตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ปฏิบัติหน้าที่ตามเดิมในกลุ่มน้ำนั้นไปพลางก่อน ทั้งนี้ ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

คำอธิบายมาตรา ๑๑๙ : ให้คณะกรรมการกลุ่มน้ำเดิมดำรงตำแหน่งไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการคัดเลือกใหม่

มาตรา ๑๒๐ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการคัดเลือกผู้แทนคณะกรรมการกลุ่มน้ำตามมาตรา ๑๑ (๔) และยังมิได้มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๑ (๕) ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการคัดเลือกผู้แทนคณะกรรมการกลุ่มน้ำตามมาตรา ๑๑ (๔) และแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๑ (๕)

คำอธิบายมาตรา ๑๒๐ : ให้คณะผู้ทรงคุณวุฒิเดิมดำรงตำแหน่งไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการคัดเลือกใหม่

มาตรา ๑๒๑ ในระหว่างที่ยังมิได้สำรวจและขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำตามมาตรา ๘๙ ให้ใช้บัญชีทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งขึ้นทะเบียนไว้ตามมติคณะรัฐมนตรี ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ การทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ มีผลบังคับใช้ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน

คำอธิบายมาตรา ๑๒๑ : ให้ใช้ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ไปพลางก่อน

ตารางสรุปความเห็นและข้อเสนอแนะ
จากการประชุมรับฟังความคิดเห็น ๖ ภาค
ครั้งที่ ๑ ภาคเหนือตอนบน

วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๖ ณ โรงแรมภูทองเพลส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ครั้งที่ ๒ ภาคใต้

วันที่ ๒๕-๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรมร้อยเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ครั้งที่ ๓ ภาคตะวันตก-ปริมณฑล

วันที่ ๒๒-๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ ณ แสนปาล์ม เทรนนิ่ง โฮม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ครั้งที่ ๔ ภาคเหนือตอนล่าง

วันที่ ๑๓-๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรมบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ครั้งที่ ๕ ภาคตะวันออก

วันที่ ๑๐-๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ ณ ศูนย์การเรียนรู้อัสสัมชัญจันทบุรี อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ครั้งที่ ๖ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วันที่ ๒๖-๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ตารางสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. จากการประชุมรับฟังความคิดเห็น ๖ ครั้ง

ประเด็นสาระสำคัญ	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ภาค					
		๑	๒	๓	๔	๕	๖
ชื่อพระราชบัญญัติ/หลักการเหตุผล/นิยาม							
	๑.) ควรเปลี่ยนชื่อร่างพระราชบัญญัติจากร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. เป็น ร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการลุ่มน้ำ พ.ศ. เนื่องจากมุ่งเน้นการบริหารจัดการระบบนิเวศลุ่มน้ำมากกว่าการจัดการมวลน้ำ/น้ำ		/				
	๒.) เพิ่มเติมนิยามคำว่า “น้ำตามจารีตประเพณี” หมายความว่า การจัดสรรน้ำตามปกติประเพณีนิยมและพิธีกรรมที่สืบมาของชุมชนท้องถิ่น	/					
	๓.) ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้นิยามคำว่า “น้ำ” และ “ทรัพยากรน้ำ” ให้หมายรวมถึงน้ำในชั้นบรรยากาศด้วย แต่ไม่มีเนื้อหาสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในชั้นบรรยากาศ เช่น กรณีของการทำฝนเทียม หรือการปล่อยสารพิษของโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศและส่งผลกระทบต่อน้ำฝนแต่อย่างใด			/		/	
	๔.) จะสร้างกลไกถ่วงดุลกับกฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมได้มากน้อยเพียงไร					/	
	๕.) พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้จะประกอบด้วยบุคคลใดบ้าง					/	
	๖.) เพิ่มนิยามคำว่า “คุณภาพน้ำ”					/	
	๗.) นิยามคำว่า “พื้นที่ชุ่มน้ำ” ให้หมายรวมถึง พื้นที่ชุ่มน้ำที่น้ำท่วมถึงในบางฤดูการด้วย เช่น ในป่าบุงป่าทาม					/	
	๘.) พระราชบัญญัตินี้ควรควบคุมการใช้น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทานหรือการบริหารจัดการน้ำในเขตชลประทานด้วย					/	

ประเด็นสาระสำคัญ	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ภาค					
		๑	๒	๓	๔	๕	๖
หมวดที่ ๑ สิทธิในน้ำ							
	๑.) ควรกำหนดให้สิทธิในการใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ได้รับการพิจารณาความสำคัญเป็นอันดับแรก			/			
	๒.) มีข้อสังเกตว่าทำอย่างไรให้คำว่า “น้ำเป็นส่วนรวม” จะสามารถเกิดขึ้นได้จริง (ทำอย่างไรให้ชัดเจน) เพราะตามกฎหมายนี้ผู้ที่ดูแลก็ยังเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐเดิมซึ่งอาจไม่เปลี่ยนแปลงสำนึกว่าน้ำเป็นส่วนรวม เช่นเจ้าหน้าที่ชลประทานจะรู้สึกว่าเป็นของรัฐเป็นของหน่วยงาน						/
	๓.) ในมาตรา ๖ “..บุคคลมีสิทธิใช้น้ำได้เท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์..” คำว่าจำเป็นมีกรอบการวินิจฉัยขอบเขตความจำเป็นอย่างไร เสนอให้ออกเป็นกฎกระทรวงกำหนดกรอบ ประเภทกิจกรรมการใช้น้ำที่จำเป็นเพื่อสร้างความชัดเจน						/
	๔.) ในมาตรา ๖ “..ในกิจกรรมหรือที่ดินของตน...” คำว่า ของตน กำหนดขอบเขตไว้เพียงใด เนื่องจากคนอยู่ในลุ่มน้ำไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง						/
	๕.) นอกจากกำหนดสิทธิในการเข้าถึงน้ำแล้ว ควรต้องกำหนดรายละเอียด/วิธีการ/แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในประเด็นเรื่องสิทธิในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับน้ำ รวมถึงสิทธิอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้				/		
	๖.) กำหนดเรื่องสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการเพื่อแก้ไขปัญหาการเข้าถึงข้อมูล					/	
	๗.) การจัดการน้ำไม่แยกจากการจัดการที่ดิน ป่าไม้ การเข้าถึงที่ดิน การจัดการบนฐานระบบนิเวศ					/	
	๘.) ขยายการกระจายอำนาจและรับรองสิทธิชุมชน					/	
	๙.) ควรตัดเว้นแต่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น					/	
	๑๐.) ความเกี่ยวข้องกับกฎหมายผังเมือง					/	

ประเด็นสาระสำคัญ	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ภาค					
		๑	๒	๓	๔	๕	๖
หมวด ๒ องค์การบริหารจัดการน้ำ							
ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	๑.) ควรกำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจตัดสินใจเรื่องการอนุญาตในการใช้น้ำ การดูแล รักษา สงวนไว้ เช่น ทางน้ำเพื่อการเกษตร คลองส่งน้ำ ทางน้ำ เป็นต้น			/			
	๒.) ควรกำหนดให้เพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิในสัดส่วนของภาคประชาชน			/			
	๓.) มีข้อสังเกตว่าอำนาจหน้าที่ตามกลไกต่างๆ ส่วนใหญ่ยังมีลักษณะบนลงล่าง		/				
	๔.) มีข้อสังเกตว่าคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติจะมีบทบาทอย่างไรหรือไม่ในการบริหารจัดการน้ำในแม่น้ำระหว่างประเทศ						
	๕.) กำหนดให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมาจากกระบวนการสรรหา/ไม่ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการโดยตำแหน่งมากเกินไป					/	
	๖.) ควรกำหนดให้ชุมชนจัดการน้ำด้วยตนเอง ไม่ยึดติดกับภาครัฐ/ชุมชนจัดการร่วมกันกับรัฐ/เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน/เพิ่มการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจผ่านการประชาคมหมู่บ้าน						/
	๗.) พิจารณาความสมดุลของสัดส่วนคณะกรรมการ					/	
	๘.) เสนอให้มีคณะกรรมการรับเรื่องร้องเรียน/เพื่อให้เกิดการชดเชย						
	๙.) เสนอให้มีคณะกรรมการกำกับติดตามขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง					/	
	๑๐.) การเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ตรากฎหมาย การแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบ ขอบบังคับเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น						/
	๑๑.) เสนอให้สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานอิสระ ไม่ขึ้นต่อกรมทรัพยากรน้ำ						/
	๑๒.) ควรนำหลักการเรื่องมิติหญิงชาย ความเสมอภาคระหว่างเพศมาใช้						/

ประเด็นสาระสำคัญ	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ภาค					
		๑	๒	๓	๔	๕	๖
ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการลุ่มน้ำ	๑.) ควรกำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำดำเนินการได้อย่างอิสระไม่ขึ้นกับสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค		/		/		
	๒.) เสนอเปลี่ยนชื่อเป็น “คณะกรรมการลุ่มน้ำเพื่อการจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม” เพื่อให้ชื่อสะท้อนถึงหน้าที่และสำนึกในการทำงาน เพราะเห็นว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ยังเขียนไว้กว้างๆ ไม่ชัดเจนเท่าใด						/
	๓.) ควรกำหนดให้เชื่อมโยงการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำกับกองทุนทรัพยากรน้ำให้สอดคล้องกัน	/	/	/			
	๔.) ควรกำหนดให้ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤต	/					
	๕.) ควรกำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาควรมีบทบาทในการบริหารจัดการในภาวะภัยพิบัติ หรือสาธารณภัยอย่างไร เช่น อาสาสมัครกู้ภัยเวลาเกิด	/		/	/		
	๖.) ไม่ควรกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง แต่ให้เป็นที่ปรึกษาและให้ดำเนินการสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเรื่องการบริหารจัดการน้ำมาเป็นประธาน			/			
	๗.) ทำอย่างไรให้การได้มาซึ่งตัวแทนจากกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำจริงๆ						/
	๘.) กระบวนการสรรหาคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา ควรกำหนดกลไกที่สามารถคัดสรรมาให้ได้ผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการบริหารจัดการน้ำ						
	๙.) ควรเพิ่มสัดส่วนของประชาชนในคณะกรรมการลุ่มน้ำ (บางท่านเสนอสัดส่วนรัฐร้อยละ ๗๐ ประชาชนร้อยละ ๓๐)						
	๑๐.) ไม่ควรให้มีคณะกรรมการลุ่มน้ำซึ่งเป็นโดยตำแหน่ง ควรมาจากการคัดสรรหา					/	
	๑๑.) ควรกำหนดให้ให้การจัดทำธรรมนูญลุ่มน้ำ		/				

ประเด็นสาระสำคัญ	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ภาค					
		๑	๒	๓	๔	๕	๖
	๑๒.) ควรกำหนดให้มีการจัดทำผังน้ำ (แผนที่การไหลของน้ำ)			/			
	๑๓.) ควรกำหนดให้มีกลไกการบูรณาการด้านงบประมาณ ๓ ส่วน คือ งบแผ่นดิน งบท้องถิ่น และงบประชาชน						
	๑๔.) ควรกำหนดให้มีกลไกในการติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำที่ชัดเจน				/		
	๑๕.) ควรเพิ่มสัดส่วนของประชาชนในคณะกรรมการลุ่มน้ำ						
	๑๖.) ควรกำหนดให้มีศูนย์ประสานงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำในระดับจังหวัด เนื่องจากที่ผ่านมาเวลาจะติดต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำไม่ทราบว่าจะติดต่อใครหรือสถานที่ใด				/		
ส่วนที่ ๓ องค์กรผู้ใช้น้ำ	๑.) เสนอให้มีการเปลี่ยนชื่อ “องค์กรผู้ใช้น้ำ” เป็น “องค์กรบริหารจัดการน้ำชุมชน” เนื่องจากนัยของคำว่า “องค์กรผู้ใช้น้ำ” หมายถึงผู้ใช้น้ำเพียงด้านเดียว และเป็นคำที่ซ้ำซ้อนกับองค์กรผู้ใช้น้ำที่กรมชลประทานจัดตั้งขึ้น ซึ่งอาจสร้างความสับสนได้		/				
	๒.) ควรกำหนดกลไกเชิงบังคับให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนองค์กรผู้ใช้น้ำ/องค์กรน้ำมีผลในทางปฏิบัติจริง	/		/			
	๓.) องค์กรผู้ใช้น้ำอาจไม่ใช่ตัวแทนประชาชนที่แท้จริง แต่เป็นกลุ่มที่ถูกจัดตั้งโดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือกรมชลประทาน ควรเน้นลงไปที่ประชาชนอย่างแท้จริงมากกว่าจำกัดไว้กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง			/			
	๔.) ผู้ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการต้องเป็นองค์กรผู้ใช้น้ำ แต่คนอื่นๆ ในประเทศก็เป็นผู้ใช้น้ำเช่นเดียวกันจะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร						/
	๕.) คณะกรรมการต้องมีการสรรหาที่หลากหลายจากกลุ่ม						/
	๖.) ไม่ควรใช้คำว่า “อาจจะ” ได้รับการสนับสนุน แต่รัฐต้องให้การสนับสนุน						/
	๗.) มีการตั้งข้อสังเกตว่าจะมีการสนับสนุนด้านงบประมาณกับองค์กรผู้ใช้น้ำอย่างไร	/		/			
	๘.) องค์กรผู้ใช้น้ำจะแยกจากองค์กรผู้ใช้น้ำภาคการเกษตรและภาคธุรกิจอุตสาหกรรมอย่างไร					/	

ประเด็นสาระสำคัญ	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ภาค					
		๑	๒	๓	๔	๕	๖
	๙.) กระบวนการได้มาซึ่งตัวแทนของประชาชน						
หมวด ๓ กองทุนทรัพยากรน้ำแห่งชาติ							
	๑.) แหล่งที่มาของงบประมาณกองทุนมีมาน้อยเพียงใด และเพียงพอต่อการดำเนินการของกองทุนทรัพยากรน้ำหรือไม่			/			
	๒.) เสนอให้กองทุนทรัพยากรน้ำแห่งชาติและสำนักงานกองทุนเป็นหน่วยงานอิสระ ไม่อยู่ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			/			/
	๓.) ควรเพิ่มวัตถุประสงค์ของกองทุนสำหรับการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ			/			
	๔.) คณะกรรมการกองทุนควรมาจากกระบวนการสรรหา (ดูคณะกรรมการพัฒนากองทุนภาคพลเมืองเป็นตัวอย่าง)					/	
	๕.) ควรมีสัดส่วนของประชาชนเพิ่มขึ้น (บางท่านเสนอ 70 :30)						/
	๖.) ควรเพิ่มองค์กรอิสระเข้ามาเป็นองค์ประกอบด้วย						/
	๗.) ควรให้มีกองทุนทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ		/	/			
	๘.) ใช้เงินกองทุนเพื่อการเยียวยา การพัฒนาแหล่งน้ำ การฟื้นฟู						/
	๙.) ที่มาของงบประมาณกองทุนน้ำท้องถิ่นบางส่วนอาจจะเป็นการออมในชุมชน						/
	๑๐.) เสนอให้ตั้งเป็นกองทุนลักษณะคล้ายธนาคารน้ำ						/
	๑๑.) ควรนำมาใช้เพื่อการเยียวยาด้วย						/
หมวด ๔ การจัดสรรน้ำ							
	๑.) การจัดเก็บค่าน้ำอัตรากำหนดเก็บควรแตกต่างกันไปตามประเภทการใช้น้ำ และอัตรากำหนดเก็บควรเป็นขั้นบันได (ใช้มากจ่ายมาก)	/	/				
	๒.) เสนอให้แยกตามประเภท						/

ประเด็นสาระสำคัญ	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ภาค					
		๑	๒	๓	๔	๕	๖
	๓.) การจำแนกประเภทการใช้น้ำ ๑-๓ จะใช้หลักเกณฑ์อะไรในการจำแนก						/
	๔.) มีข้อสังเกตว่าการใช้น้ำเพื่อการเกษตรรายย่อยและเกษตรพาณิชย์มีหลักเกณฑ์ในการจำแนกอย่างไร	/	/				
	๕.) การแบ่งน้ำประเภทที่ ๔ และประเภทที่ ๕ ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจน ไม่เช่นนั้นจะมีการแปลงน้ำประเภทที่ ๕ เป็นประเภทที่ ๔ ซึ่งขออนุญาตได้ง่ายกว่า					/	
	๖.) ควรนิยามคำว่า เกษตรรายย่อยและเกษตรพาณิชย์เพื่อให้เกิดความชัดเจน			/			
	๗.) ควรเพิ่มอำนาจของคณะกรรมการกลุ่มน้ำในการควบคุมการใช้น้ำประเภทที่ ๑-๓ ด้วย						/
	๘.) ในการขออนุญาต การจัดสรรน้ำของโครงการขนาดใหญ่ควรคำนึงถึงผลกระทบต่อชุมชนสิ่งแวดล้อม โดยต้องกำหนดให้มีการจัดทำรายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) และรายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA)			/			
	๙.) ควรกำหนดให้มีกลไกในการติดตามควบคุมการใช้น้ำของผู้ที่ได้รับใบอนุญาต			/			
	๑๐.) ควรกำหนดให้มีกลไกในการติดตามตรวจสอบ การร้องเรียน และการมีส่วนร่วม สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร						
	๑๑.) มีข้อกังวลว่าการจัดเก็บค่าน้ำประเภทที่ ๔ เช่น การใช้น้ำเพื่อผลิตไฟฟ้าและการประปา ค่าน้ำที่จัดเก็บจะถูกผลกระทบให้กับผู้บริโภคหรือไม่	/					
	๑๒.) มีข้อเสนอให้ควรแยกการใช้น้ำเพื่อผลิตไฟฟ้าและการประปาออกจากการใช้น้ำประเภทที่ ๔	/					
	๑๓.) การใช้น้ำประเภทที่ ๓ “น้ำเพื่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม” ควรเพิ่ม “วัฒนธรรม” ด้วย	/					
	๑๔.) การใช้น้ำประเภทที่ ๓ “น้ำเพื่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม” ควรเพิ่มเรื่อง “คมนาคม”	/					
	๑๕.) การใช้น้ำโดยการตูดน้ำทะเลในลำคลองมาใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของบริษัทจะต้องขออนุญาตและเสียค่าน้ำหรือไม่					/	
	๑๖.) ควรมีมาตรการควบคุมการใช้น้ำใต้ดิน			/			

ประเด็นสาระสำคัญ	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ภาค					
		๑	๒	๓	๔	๕	๖
หมวด ๕ การป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ							
	๑.) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ			/	/		
	๒.) แผนการป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำต้องสอดคล้องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้นๆ						/
	๓.) ควรกำหนดว่าในการป้องกันต้องไม่สร้างสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ขวางลำน้ำ						
	๔.) การกำหนดให้รัฐมนตรีสามารถใช้อำนาจนำน้ำจากบุคคลซึ่งกักเก็บไว้มาใช้กรณีเกิดภาวะวิกฤตอาจเข้าข่ายการละเมิดสิทธิหรือไม่				/		
	๕.) ไม่ควรกำหนดให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถเข้าไปในที่ดิน อาคาร เพื่อติดตั้งเครื่องสูบน้ำหรือถอน เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำในภาวะวิกฤต (น้ำท่วม-น้ำแล้ง) แต่ให้ดำเนินการตามขั้นตอน คือ ๓.๑) การเจรจา ๓.๒) การมีหนังสือแจ้งก่อนล่วงหน้าก่อน ๑-๓ วัน ๓.๓) เปิดโอกาสให้มีการคัดค้านหรือการอุทธรณ์ ๓.๔) กำหนดมาตรการชดเชยความเสียหาย			/			
	๖.) การเข้าไปในที่ดินของเอกชนซึ่งมีกรรมสิทธิ์เป็นการละเมิดสิทธิในที่ดิน					/	
	๗.) การเข้าไปในพื้นที่ส่วนบุคคลแล้วเข้าไปจัดการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าตามควรให้ชุมชนร่วมกันจัดการแก้ไขปัญหาน้ำในพื้นที่ก่อน และควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ						
	๘.) กำหนดขอบเขตนิยามคำว่า “รุนแรง” “ภาวะวิกฤต” เพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจในการเข้าไปรื้อถอน ทำลาย อย่างมีขอบเขตที่ชัดเจน				/		
	๙.) อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มีอำนาจมากเกินไป เพราะการขาดแคลน ขาดแคลนตลอด เสนอให้ใช้เฉพาะกรณีที่เกิดจริง ๆ ส่วนเรื่องอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในภาวะน้ำท่วมเห็นว่าสามารถดำเนินการตามนั้นได้						/

ประเด็นสาระสำคัญ	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ภาค					
		๑	๒	๓	๔	๕	๖
หมวด ๖ มาตรการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำ							
ส่วนที่ ๑ พื้นที่ต้นน้ำ	๑.) โดยปกติไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ต้นน้ำซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ควรกำหนดกลไกการเชื่อมโยงระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำกับพื้นที่อนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ต้นน้ำอยู่ในการดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช				/		
ส่วนที่ ๒ พื้นที่ชุ่มน้ำ	๑.) ให้องค์กรชุมชน องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศเขตพื้นที่ชุ่มน้ำได้	/					
	๒.) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ			/			
	๓.) ควรมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อดูแลพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำด้วย โดยการเพิ่มบทบาทของคนในชุมชนเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแล รักษา ตัดสินใจ และบริหารจัดการ						
	๔.) ควรให้ประชาชนในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการสำรวจและกำหนดเขตพื้นที่ด้วย และต้องกำหนดเขตพื้นที่ให้ชัดเจน						
	๕.) การกำหนดให้จัดทำเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ การสำรวจและขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหลวงอาจก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งมีจำนวนมากที่สร้างบ้านเรือนและอยู่อาศัยในพื้นที่ชุ่มน้ำ (ชายคลอง ทะเลสาบ)			/			
	๖.) กำหนดให้มีการนำหลักการพิสูจน์สิทธิมาใช้ในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทกรณีการบุกรุกแม่น้ำลำคลอง พื้นที่ชุ่มน้ำ			/			
	๗.) ก่อนที่จะมีการบัญญัติกฎหมายนี้ออกมาใช้ ควรมีการเยียวยาแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่ก่อนแล้วหรือไม่ อย่างไร						/
	๘.) การบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำควรเน้นความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน องค์กรต่างๆ			/			
	๙.) พื้นที่ชุ่มน้ำอาจจะทำแยกเป็นอีกหมวด						/

ประเด็นสาระสำคัญ	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ภาค					
		๑	๒	๓	๔	๕	๖
	๑๐.) การห้ามไม่ให้เปลี่ยนสภาพพื้นที่ชุ่มน้ำอาจทำได้ได้ยาก มีข้อเสนอให้สามารถดำเนินการเปลี่ยนแปลงได้แต่ต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งต้องให้มีการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม			/			
ส่วนที่ ๓ แหล่งน้ำขนาดเล็ก	๑.) มีข้อสังเกตว่า การดูแลแหล่งน้ำสาธารณะขนาดเล็กโดยทั่วไปเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักไม่ได้ให้ความสำคัญ			/			
ส่วนที่ ๔ มาตรการอนุรักษ์	-ไม่มีความเห็น-						
หมวด ๗ การควบคุมและตรวจแหล่งน้ำสาธารณะ							
	๑.) การกำหนดให้มีโทษกรณีการยกย้าย เคลื่อนย้าย หรือทำลายสิ่งกีดขวางที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้นเพื่อป้องกันน้ำท่วม (เช่น Big Bag) จะส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิคัดค้าน ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการของหน่วยงานรัฐที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน	/		/			
	๒.) กำหนดให้มีมาตรการในการอุทธรณ์การสั่งการหรือการใช้ดุลพินิจในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งของเจ้าหน้าที่						
	๓.) ไม่จำเป็นต้องกำหนดโทษเอาไว้ก็ได้ เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วก็มีความผิดฐานขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่อยู่แล้ว			/			
	๔.) ควรมีกลไกในการถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่			/			
	๕.) การทำลายหรือถอนสิ่งปลูกสร้างของราษฎรต้องกำหนดค่าเสียหายและค่าเยียวยา			/			
หมวด ๘ ความรับผิดชอบทางแพ่ง							
	-ไม่มีความเห็น-						
หมวด ๙ การระงับข้อพิพาทและการอุทธรณ์							
	-ไม่มีความเห็น-						

ประเด็นสาระสำคัญ	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ภาค					
		๑	๒	๓	๔	๕	๖
หมวด ๑๐ บทลงโทษ							
	๑.) ค่าปรับของผู้ใช้น้ำประเภทที่ ๔ และประเภทที่ ๕ ซึ่งใช้น้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตดำเนินไป ไม่สร้างแรงจูงใจป้องกันมิให้กระทำผิด					/	
	๒.) ควรลดอัตราโทษกรณีการขัดขวาง การรื้อย้ายสิ่งปลูกสร้างของเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤต เนื่องจากในบางกรณีเป็นการใช้สิทธิเพื่อปกป้องทรัพย์สินของตนเองหรือของชุมชนโดยสุจริตใจ			/		/	
	๓.) เพิ่มบทลงโทษให้รุนแรงมากยิ่งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดความคุ้มค่าแก่การกระทำผิด/นำโทษปรับทางการปกครองมาใช้					/	
	๔.) การกำหนดโทษตามมาตรา ๘๘ (การบุกรุกล้ำน้ำสาธารณะ) รุนแรงอาจส่งผลกระทบต่อชาวบ้าน					/	
บทเฉพาะกาล							
	-ไม่มีความเห็น-						
หมายเหตุ : ๑ = ภาคเหนือตอนบน ๒ = ภาคใต้ ๓ = ภาคกลาง/ตะวันตก ๔ = ภาคเหนือตอนล่าง ๕ = ภาคตะวันออก ๖ = ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

เลขที่ ๔๔ อาคารซอฟต์แวร์ พาร์ค ชั้น ๑๕ และ ๑๔
ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐
โทรศัพท์ ๐-๒๕๐๒-๖๐๐๐ ต่อ ๘๘๘๕ หรือ ๘๒๖๔
โทรสาร ๐-๒๕๐๒-๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๗๔
เว็บไซต์ <http://www.lrct.go.th>